CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y Cyfarfod:	**01/10/2024**
Teitl:	**Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2023-24**
Pwrpas yr adroddiad:	**Disgrifio'r cynnydd a wnaed wrth gyflawni'r Amcanion Cydraddoldeb a geir yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2020-24.**
Er:	**Penderfyniad**

Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:
Y Cynghorydd Catrin M S Davies, Aelod Cabinet ar gyfer Diwylliant, Hamdden a Gwasanaethau Cwsmeriaid

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn rhoi dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i ystyried anghenion pob unigolyn wrth i'r awdurdodau gyflawni eu gwaith bob dydd. Mae'r Ddeddf yn cynnwys Dyletswyddau Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Penodol i Gymru sy'n ei gwneud hi'n ofynnol i'r Cyngor bennu Amcanion Llesiant mewn Cynllun Cydraddoldeb Strategol, ac mae'n rhaid adolygu'r cynllun bob pedair blynedd.

Mae'r modd y caiff y Gymraeg ei hybu a'i defnyddio yn cael sylw ym Mesur y Gymraeg 2011 yn hytrach nag yn y Ddeddf Cydraddoldeb. Fodd bynnag, rydym yn ystyried gofynion y Gymraeg ochr yn ochr â nodweddion gwarchodedig y Ddeddf Cydraddoldeb fel bod gennym ddull cydlynus o fodloni anghenion cyfathrebu pob cymuned.

Mae cynllun gweithredu'n sicrhau bod Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24 y Cyngor yn cael ei gyflawni, a chaiff ei rannu yn bum Amcan Cydraddoldeb sef:

1. **Cyflogwr Cyfle Cyfartal Enghreifftiol**
2. **Meithrin Perthnasoedd Da a Mynd i'r Afael â Rhagfarn**
3. **Ymgysylltu a Chyfranogi**
4. **Urdd, Parch a Mynediad at Wasanaethau**
5. **Addysg Deg a Chynhwysol**

Gellir gweld y cynllun a'r dogfennau cysylltiedig yma: Cynllun Strategol Cydraddoldeb & Amcanion - Cyngor Sir Ceredigion

Dyma'r adroddiad blynyddol olaf ar gynnydd ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24, *'Ceredigion Teg a Chyfartal.* Mae'n amlinellu sut mae'r Cyngor wedi datblygu ein Hamcanion Cydraddoldeb rhwng Ebrill 2023 a Mawrth 2024.

Mae system 'GCAG' yn dangos i ni pa mor dda mae gweithred yn perfformio neu'n cael ei chyflawni. Dangosir cyfanswm statws GCAG ar gyfer pob blwyddyn isod.

Yn ôl y disgwyl, mae mwy o weithredoedd 'Glas' a 'Gwyrdd' yn ystod blwyddyn olaf y cynllun. Mae camau gweithredu 'Ambr' a 'Coch' yn cael eu cyflwyno i'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol nesaf a fydd yn cael ei gyflawni 2024-28.

Statws GCAG	Diffiniad	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Glas	Cam gweithredu wedi'i gwblhau	**1**	**3**	**8**	**18**
Gwyrdd	Cam gweithredu yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl	**39**	**34**	**36**	**31**
Ambr	Gweithredu ychydig y tu ôl i'r targed	**14**	**17**	**10**	**4**
Coch	Cam gweithredu heb ddechrau / mae pryderon na chaiff ei gwblhau	**0**	**0**	**0**	**1**

Mae'r tabl isod yn dangos cynnydd pob un o'n Hamcanion Cydraddoldeb yn ystod 2023-24.

Ffigurau 2023/24		**Glas**	**Gwyrdd**	**Ambr**	**Coch**
1	Cyflogwr Cyfle Cyfartal	**1**	**6**	**1**	**0**
2	Meithrin Perthnasoedd da a mynd i'r afael â Rhagfarn	**1**	**5**	**0**	**0**
3	Ymgysylltu a Chyfranogiad	**5**	**7**	**0**	**0**
4	Urddas, Parch a Mynediad i Wasanaethau	**5**	**8**	**3**	**1**
5	Addysg Deg a Chynhwysol	**6**	**5**	**0**	**0**

Camau gweithredu **Coch**: Byddwn yn ystyried anghenion pobl anabl wrth gynnal a chadw neu wella llwybrau troed a cherbytffyrdd (er enghraifft cyrbiau is). Y canlyniad disgwyliedig oedd cynnydd yn nifer y gwelliannau sy'n mynd i'r afael â materion hygyrchedd. Fodd bynnag, mae'r arian sydd ar gael yn golygu nad yw unrhyw welliannau'n ymarferol ar hyn o bryd, ac mae'n rhaid i ni ganolbwyntio ar ein dyletswyddau cynnal a chadw yn unig. Mae'r cam gweithredu hwn yn cael ei gario drosodd i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Camau gweithredu **Ambr:**

Bwlch cyflog rhywedd yn ein gweithlu - Mae dynion a menywod yn cael eu talu'n gyfartal am wneud swyddi cyfatebol ar draws y Cyngor ond mae anghydbwysedd rhwng cydweithwyr gwrywaidd a benywaidd ar draws y sefydliad. Ar hyn o bryd mae llai o fenywod mewn rolau uwch na dynion, yn ogystal â chyfran uwch o fenywod o'i

gymharu â dynion ar raddfeydd is. Mae'r cam gweithredu hwn yn cael ei gario drosodd i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Gofal Plant – mae'r gostyngiad mewn cyllid yn effeithio ar ein gallu i gefnogi gofal plant yn gyffredinol, gan gynnwys gofal plant i blant cyn ysgol gydag anghenion ychwanegol. Mae hyn yn arwain at blant cyn oed ysgol yn methu cael cefnogaeth 1:1. Mae gostyngiad yn nifer y Clybiau ar ôl Ysgol cofrestredig wedi cael effaith sylweddol ar nifer y plant anabl sy'n cael mynediad at ofal plant ar ôl ysgol. Mae'r cam gweithredu hwn yn cael ei gario drosodd i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Prosiect Cylch Caron – bydd hwn yn sefydlu gofal yn y gymuned i ddiwallu anghenion iechyd a thai sy'n addas i'r diben. Mae'r dogfennau tendro diwygiedig bron a chael eu cwblhau i gaffael partner datblygu newydd i symud ymlaen gyda'r adolygiad o'r achos busnes. Nid ydym wedi cymryd y cam gweithredu hwn drosodd i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Ardaloedd chwarae hygyrch – Roeddem wedi cynnwys ffocws penodol ar hygyrchedd ardaloedd chwarae yn ein cynllun grant ar gyfer perchnogion ardaloedd chwarae cymunedol. Mae gostyngiad mewn cyllid yn golygu nad ydym bellach yn gallu cynnig y grantiau hyn. Nid yw'r cam gweithredu hwn yn cael ei gario drosodd i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

<u>Uchafbwyntiau 2023/24</u>

Hyfforddiant - Mae nifer y staff sy'n cwblhau hyfforddiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth, a'r ystod o hyfforddiant a gynigir, wedi cynyddu'n sylweddol yn ystod oes Cynllun Strategol Cydraddoldeb 2020-24.

Recriwtio cynhwysol - mae nifer y bobl anabl a benodwyd i weithlu'r cyngor wedi codi'n gyson yn ystod oes y Cynllun Cydraddoldeb.

Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc - Mae aelodaeth o Gyngor Ieuenctid Ceredigion wedi ymestyn i gynnwys cynrychiolaeth o'r Hwb Ieuenctid GOATS yn Llanbedr Pont Steffan, Clwb Ieuenctid Talybont a'r gymuned Addysg Ddewisol yn y Cartref.

Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb - Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb - dyfarnwyd y Nod Ymddiriedolaeth Siarter Trosedd Casineb i ni o ganlyniad i'r gwaith rydym wedi'i wneud i godi ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb a sut i'w riportio ym mhob maes o waith y Cyngor.

Cydgynhyrchu – Rydym wedi mabwysiadu Siarter Anabledd Dysgu Dream Team ac rydym yn cydweithio gyda nhw bob mis i drafod unrhyw faterion sy'n codi. Rydym bellach yn gweithio gydag aelodau o'r grŵp Dream Team i ddatblygu strategaeth Anabledd Dysgu rhanbarthol.

Disgyblion Saesneg fel Iaith Ychwanegol - 30.8% (o'i gymharu â 19.7% yn 22/23) o ddisgyblion sy'n dysgu trwy'r Saesneg fel Iaith Ychwanegol (EAL) wedi gwneud cynnydd o un lefel yn eu caffaeliad iaith. Mae 10.8% o ddysgwyr Saesneg fel Iaith Ychwanegol wedi gwneud cynnydd o ddwy lefel neu fwy.

Am ragor o fanylion, gweler yr adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol, Mawrth 2023 i Ebrill 2024 sydd wedi'i atodi **(Atodiad 1).**

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:
Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam

Naddo, nid yw'r adroddiad hwn yn gysylltiedig â pholisi newydd neu newid mewn gwasanaeth.

Crynodeb o'r Asesiad Effaith Integredig:

Hirdymor:	Amherthnasol
Cydweithio:	Amherthnasol
Cynnwys:	Amherthnasol
Atal:	Amherthnasol
Integreiddio:	Amherthnasol

Argymhelliad / Argymhellion:
Derbyn a chymeradwyo Adroddiad Monitro Cynllun Cydraddoldeb Strategol y Cyngor 2023-24.

Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:
Mae'n ofynnol i'r Cyngor o dan Dyletswyddau Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus:

- **gynhyrchu Adroddiad Monitro Blynyddol ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol (SEP) ar gyfer 2023/24, ac**
- **yn ei gyhoeddi ar wefan allanol y Cyngor erbyn 31/03/25.**

Trosolwg a Chraffu:
Cyflwynwyd i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar 12 Medi 2024.

Fframwaith Polisi:
Strategaeth Gorfforaethol 2022-27
Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024

Amcanion Llesiant Corfforaethol:

- Hybu'r economi, cefnogi busnesau a galluogi cyflogaeth
- Creu cymunedau gofalgar ac iach
- Darparu'r dechrau gorau mewn bywyd a galluogi pobl o bob oed i ddysgu
- Creu cymunedau cynaliadwy a gwyrdd sydd wedi'u cysylltu'n dda â'i gilydd

Goblygiadau Cyllid a Chaffael:
Dim

Goblygiadau cyfreithiol:
Yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010 a Dyletswyddau Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (Cymru), mae'n ofynnol i'r Cyngor adolygu'r cynnydd a wnaed o ran Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac Amcanion Cydraddoldeb y Cyngor.

Goblygiadau staffio:
Dim

Goblygiadau eiddo / asedau:
Dim

Risg(iau):
Os na fyddwn ni'n cydymffurfio â'r Ddeddf Cydraddoldeb a Dyletswyddau Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (Cymru), ceir risg o ddifrod i enw da'r Cyngor, cwynion a heriau cyfreithiol.

Pwerau Statudol:
Deddf Cydraddoldeb 2010

Papurau Cefndir:
Dim

Atodiadau:
Atodiad 1- Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2023-2024

Swyddog Arweiniol Corfforaethol:
Alun Williams, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd

Swyddog Adrodd:
Cathryn Morgan, Rheolwr Cydraddoldeb a Chynhwysiant

Dyddiad:
10/09/2024

Adroddiad Monitro Cynllun Cydraddoldeb Strategol

Ebrill 2023 - Mawrth 2024

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg, neu mewn fformatau eraill ar gais.

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Awdur: CM, Partneriaethau a Pherfformiad
Cymeradwywyd gan y Cabinet:

Cynnwys

1. Cefndir 3

1.1 Y Ddyletswydd Cydraddoldeb Gyffredinol 3

1.2 Ymrwymiad i'r Gymraeg 3

2. Dyletswyddau Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus Cymru 4

2.1 Amcanion Cydraddoldeb, Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac Adroddiad Blynyddol 4

2.2 Ymgysylltu 5

2.3 Hygyrchedd Gwybodaeth wedi'i Chyhoeddi 5

2.4 Gwahaniaeth mewn Cyflog 5

2.5 Asesu Effaith 5

2.6 Hyfforddiant Staff 5

2.7 Caffael 6

3. Cynnydd o ran cyflawni ein hamcanion penodol yn ystod 2023-24 6

3.1 Cyflawniadau 7

3.2 Heriau 7

Atodiad 1: Ffurflen Monitro Ebrill 2023 – Mawrth 2024 9

1. Cefndir

1.1 Y Ddyletswydd Cydraddoldeb Gyffredinol

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i ystyried anghenion pob unigolyn yn ein gwaith o ddydd i ddydd - wrth ddatblygu polisi, wrth ddarparu gwasanaethau ac mewn perthynas â'r cyhoedd ac i'n gweithlu. Mae'n rhaid i gyrff cyhoeddus roi sylw dyledus i'r angen i:

1. Dileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithlon ac ymddygiad arall sy'n cael ei wahardd gan y Ddeddf.

2. Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.

3. meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.

Mae'r Ddeddf Cydraddoldeb yn ei gwneud hi'n anghyfreithlon gwahaniaethu yn erbyn pobl sy'n rhannu un neu fwy o 'nodwedd warchodedig'. Mae rhai pobl yn rhannu mwy nag un o'r nodweddion hyn. Gelwir hyn 'croestoriadedd'. Mae angen i ni fod yn ymwybodol o hyn wrth ystyried ein Dyletswydd Cydraddoldeb. Mae'r nodweddion gwarchodedig wedi'u rhestru isod

- Oed
- Anabledd
- Ailbennu rhywedd
- Priodas a phartneriaeth sifil
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Hil
- Crefydd neu gred (gan gynnwys dim cred)
- Rhyw
- Cyfeiriadedd rhywiol

1.2 Ymrwymiad i'r Gymraeg

Mae'r gwaith o hyrwyddo a defnyddio'r Gymraeg yn dod o dan ofynion Mesur y Gymraeg 2011 yn hytrach na'r Ddeddf Cydraddoldeb. Fodd bynnag, yng Ngheredigion mae'n bwysig ystyried gofynion y Gymraeg ochr yn ochr â nodweddion gwarchodedig y Ddeddf Cydraddoldeb i annog dull cydweithredol o ymdrin ag anghenion pob cymuned wrth ddylunio a darparu gwasanaethau.

O dan ofynion Mesur y Gymraeg 2011, mae'n ofynnol i Gyngor Sir Ceredigion sicrhau bod gwasanaethau Cymraeg yn cael eu cynnwys wrth gynllunio a darparu gwasanaethau, a bod gwasanaethau Cymraeg yn cael eu cynnig i siaradwyr Cymraeg heb iddynt orfod gofyn amdano (h.y. cysyniad y cynnig gweithredol).

2. Dyletswyddau Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus Cymru

Mae'r Dyletswyddau Penodol yng Nghymru wedi eu nodi yn Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 a daethant i rym ar 6 Ebrill 2011. Mae'r Dyletswyddau Penodol ar Awdurdodau Lleol yng Nghymru yn cynnwys:

- Amcanion cydraddoldeb, cynlluniau cydraddoldeb strategol ac adroddiadau blynyddol,
- Ymgysylltu,
- Hygyrchedd gwybodaeth,
- Gwahaniaeth cyflog,
- Asesu effaith,
- Hyfforddiant staff,
- Caffael.

Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu ein hymrwymiad i fodloni gofynion Deddf Cydraddoldeb 2010 gan gynnwys Dyletswyddau Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus penodol i Gymru.

2.1 Amcanion Cydraddoldeb, Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac Adroddiad Blynyddol

Mae ein Hamcanion Cydraddoldeb wedi'u hamlinellu yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol *'Ceredigion Deg a Chyfartal 2020-24'*. Mae'r cynllun yn sicrhau bod ein hamcanion yn cael eu cyflawni. Ein hamcanion cydraddoldeb yw:

1. Bod yn gyflogwr cyfle cyfartal enghreifftiol
2. Meithrin perthnasoedd da a mynd i'r afael â rhagfarn
3. Sicrhau ymgysylltu a chyfranogiad
4. Sicrhau urddas, parch a mynediad at wasanaethau
5. Darparu addysg deg a chynhwysol

Mae ein Gweithgor Cydraddoldeb Corfforaethol yn cyfarfod bob tri mis i fonitro cynnydd ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac i drafod materion eraill sy'n ymwneud â chydraddoldeb. Cadeirydd y grŵp yw ein Hyrwyddwr Cydraddoldeb, sy'n aelod o Gabinet Cyngor Sir Ceredigion.

Dyma'r adroddiad blynyddol terfynol ar gynnydd ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24, *'Ceredigion Deg a Chyfartal.'* Gellir dod o hyd i'r cynllun a'r dogfennau cysylltiedig yn y Cynllun ac Amcanion Cydraddoldeb Strategol - Cyngor Sir Ceredigion

2.2 Ymgysylltu

Pan fyddwn yn dylunio neu'n diwygio ein hamcanion cydraddoldeb, mae'n rhaid i ni ymgysylltu ag a chynnwys phobl sy'n cael eu diogelu gan y Ddeddf Cydraddoldeb neu bobl sy'n eu cynrychioli. Mewn gwirionedd, rydym yn ymgysylltu ag unrhyw bobl yr ydym yn teimlo sy'n briodol.

Mae canllawiau ymgysylltu ac ymgynghori ar gael i'r holl staff a darperir cymorth gan ein staff Cydraddoldeb a Chynhwysiant. Rhestrir rhagor o wybodaeth am ein gwaith ymgysylltu o dan Amcan 3 adroddiad monitro'r cynllun gweithredu yn Atodiad 1.

2.3 Hygyrchedd Gwybodaeth wedi'i Chyhoeddi

Mae'r Cyngor yn cynhyrchu gwybodaeth mewn amrywiaeth o fformatau yn ôl yr angen ac ar gais. Mae'n ofynnol i bob dogfen gyhoeddus gynnwys y frawddeg 'mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg, neu mewn fformatau eraill ar gais'. Mae canllawiau ar fformatau hygyrch ar gael i staff ar ein gwefan fewnol.

Mae ein gwefan wedi cyflawni sgôr hygyrchedd AA ond nid yw'n gwbl hygyrch eto. Adroddir ar gynnydd o dan Amcan 4 (camau 4.12) yn yr adroddiad monitro yn Atodiad 1.

2.4 Gwahaniaeth mewn Cyflog

Mae ein tîm Adnoddau Dynol yn casglu ac yn dadansoddi data sy'n ymwneud â gwahaniaeth mewn cyflog rhwng y rhywiau a chyfran ein gweithlu sy'n rhannu un neu fwy o nodweddion gwarchodedig. Cyflwynir adroddiadau blynyddol i'r Cabinet ac yna eu cyhoeddi ar ein gwefan. Adroddir ar gynnydd o dan Amcan 1 (camau 1.1 a 1.2) yn yr adroddiad monitro yn Atodiad 1.

2.5 Asesu Effaith

Os byddwn yn gwneud newidiadau sylweddol i'r ffordd yr ydym yn darparu gwasanaethau, mae'n rhaid i ni asesu'r effaith y gallai hyn ei chael ar y rhai sy'n defnyddio ein gwasanaethau, yn enwedig pobl sy'n rhannu un neu fwy o'r nodweddion a ddiogelir gan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Mae ein hofferyn Asesu Effaith Integredig yn ein galluogi i wneud hyn. Mae hyn wedi'i ddiwygio, cymeradwywyd yr offeryn wedi'i ddiweddaru gan y Cabinet ym mis Hydref 2023. Adroddir ar gynnydd o dan Amcan 3 (camau 3.9 a 3.10) yn yr adroddiad monitro yn Atodiad 1.

2.6 Hyfforddiant Staff

Mae gan bob aelod o staff fynediad i Bwll Dysgu Ceredigion. Mae'r adnodd dwyieithog hwn yn caniatáu i fodiwlau e-ddysgu gael eu cwblhau. Mae llawer o'n hyfforddiant staff bellach yn cael ei ddarparu'n rhithiol trwy Microsoft Teams ac mae'r defnydd o gapsiynau a chyfieithu wedi gwneud hyfforddiant yn fwy hygyrch i'r rhai sydd â nam ar eu clyw neu eu golwg. Mae ystod eang o hyfforddiant sy'n gysylltiedig â chydraddoldeb wedi'i gyflwyno yn 2023-24. Adroddir ar gynnydd o dan Amcan 1 (camau 1.3) yn yr adroddiad monitro yn Atodiad 1.

2.7 Caffael

Mae ein polisi caffael a'n manylebau contract yn cynnwys gofynion cydraddoldeb a'r Gymraeg fel safon. Adroddir rhagor o fanylion o dan Amcan 4 (camau 4.15) yn yr adroddiad monitro yn Atodiad 1.

3. Cynnydd o ran cyflawni ein hamcanion penodol yn ystod 2023-24

Mae system 'GGAC' yn dangos i ni pa mor dda mae gweithred yn perfformio neu'n cael ei chyflawni. Dangosir cyfanswm statws GGAC isod.

Yn ôl y disgwyl, mae llawer mwy o weithredoedd 'Glas' a 'Gwyrdd' yn ystod blwyddyn olaf y cynllun. Rydym wedi symud camau gweithredu 'Oren' a 'Coch' ymlaen i'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol nesaf a fydd yn cael ei gyflawni 2024-28.

Statws GGAC	Diffiniad	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Glas	Cam gweithredu wedi'i gwblhau	**1**	**3**	**8**	**18**
Gwyrdd	Cam gweithredu yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl	**39**	**34**	**36**	**31**
Oren	Gweithredu ychydig y tu ôl i'r targed	**14**	**17**	**10**	**4**
Coch	Nid yw'r cam gweithredu wedi dechrau / mae pryderon na chaiff ei gwblhau	**0**	**0**	**0**	**1**

Mae'r tabl isod yn dangos cynnydd pob un o'n Hamcanion Cydraddoldeb.

Ffigurau 2023/24		**Glas**	**Gwyrdd**	**Oren**	**Coch**
1	Cyflogwr Cyfle Cyfartal	**1**	**6**	**1**	**0**
2	Meithrin cysylltiadau da a mynd i'r afael â rhagfarn	**1**	**5**	**0**	**0**
3	Ymgysylltu a Chyfranogiad	**5**	**7**	**0**	**0**
4	Urdd, Parch a Mynediad at Wasanaethau	**5**	**8**	**3**	**1**
5	Addysg Deg a Chynhwysol	**6**	**5**	**0**	**0**

3.1 Cyflawniadau

Hyfforddiant - mae nifer y staff sy'n cwblhau hyfforddiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth, a'r ystod o hyfforddiant a gynigir, wedi cynyddu'n aruthrol yn ystod oes Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24.

Recriwtio cynhwysol - mae nifer y bobl anabl a benodwyd i weithlu'r cyngor wedi codi'n gyson yn ystod oes y Cynllun Cydraddoldeb.

Gweithio hyblyg - bu cynnydd yn nifer y bobl sy'n manteisio ar basbortau Gofalwyr gan arwain at ofalwyr di-dâl yn cael mynediad at 5 diwrnod ychwanegol o absenoldeb â thâl. Mae hyn y tu hwnt i'r hawl statudol i gymryd 5 diwrnod o absenoldeb di-dâl.

Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc - mae aelodaeth o Gyngor Ieuenctid Ceredigion wedi ymestyn i gynnwys cynrychiolaeth o'r Hwb Ieuenctid GOATS yn Llanbedr Pont Steffan, Clwb Ieuenctid Talybont a'r gymuned Addysg Ddewisol yn y Cartref.

Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb - dyfarnwyd Ymddiriedolaeth y Siarter Troseddau Casineb i ni, o ganlyniad i'r gwaith rydym wedi'i wneud i godi ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb a sut i'w riportio ym mhob maes o waith y Cyngor.

Cyd-gynhyrchu - rydym wedi mabwysiadu siarter Anabledd Dysgu y ‘Dream Team’ ac yn gweithio gyda nhw bob mis i drafod unrhyw faterion sy'n codi. Rydym bellach yn gweithio gydag aelodau o'r ‘Dream Team’ i ddatblygu strategaeth Anabledd Dysgu rhanbarthol.

Disgyblion SIY – mae 30.8% (o'i gymharu â 19.7% yn 22/23) o ddisgyblion sy'n dysgu trwy Saesneg fel Iaith Ychwanegol (SIY) wedi symud ymlaen un lefel yn eu caffaeliad iaith. Mae 10.8% o ddysgwyr SIY wedi codi dwy lefel neu fwy.

3.2 Heriau

Bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn ein gweithlu - mae dynion a menywod yn cael eu talu'n gyfartal am wneud swyddi cyfatebol ar draws y Cyngor ond mae anghydbwysedd rhwng cydweithwyr gwrywaidd a benywaidd ar draws y sefydliad. Ar hyn o bryd mae llai o fenywod mewn rolau uwch na dynion, yn ogystal â chyfran uwch o fenywod o'i gymharu â dynion ar raddfeydd is. Mae'r cam gweithredu yn cael eu trosglwyddo i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Gwefan - rydym ychydig yn brin o safon AAA gyda'n gwefan, oherwydd y defnydd parhaus o ddogfennau PDF. Mae'r rhain bron yn amhosibl i’w gwneud yn hygyrch. Yr ateb yw cyhoeddi 2 neu 3 tudalen we ychwanegol yn hytrach na dogfennau pdf sengl. Mae'r cam gweithredu yn cael eu trosglwyddo i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Gofal Plant – mae llai o gyllid yn effeithio ar ein gallu i gefnogi gofal plant yn gyffredinol, gan gynnwys gofal plant i blant cyn-oed ysgol sydd ag anghenion ychwanegol. Mae hyn yn arwain at blant cyn-oed ysgol yn colli allan ar gefnogaeth 1:1. Mae gostyngiad yn nifer y Clybiau ar ôl Ysgol cofrestredig wedi cael effaith sylweddol ar nifer y plant anabl sy'n cael mynediad at ofal plant ar ôl ysgol. Mae'r cam gweithredu yn cael eu trosglwyddo i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Ardaloedd Chwarae Hygyrch – roeddem wedi cynnwys ffocws penodol ar hygyrchedd mannau chwarae yn ein cynllun grant ar gyfer perchnogion ardaloedd chwarae cymunedol. Mae llai o arian yn golygu nad ydym bellach yn gallu cynnig y grantiau hyn. Nid yw'r cam gweithredu yn cael eu trosglwyddo i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Tai – cawsom nifer o geisiadau am dai hygyrch ar draws Ceredigion y flwyddyn hon ond ychydig iawn o eiddo hygyrch sydd wedi'u dyrannu yn ystod y flwyddyn . Mae'r cam gweithredu yn cael eu trosglwyddo i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Trafnidiaeth Gyhoeddus - ar ôl i Lywodraeth Cymru tynnu cyllid yn ôl i gefnogi'r Flecsi Bwcabus sy'n gweithredu yng Nghanolbarth a De Ceredigion, mae'r gwasanaeth hwn wedi dod i ben. Mae gwaith yn mynd rhagddo gyda Trafnidiaeth Cymru i nodi cyfleoedd teithio posibl yn y maes hwn yn y dyfodol i helpu i wella mynediad at drafnidiaeth gyhoeddus. Mae'r cam gweithredu yn cael eu trosglwyddo i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Llwybrau troed hygyrch/ffyrdd cerbydau – Ein bwriad oedd cynyddu nifer y gwelliannau i lwybrau troed sy'n mynd i'r afael â materion hygyrchedd. Fodd bynnag, mae argaeledd cyllid yn mynnu nad oes unrhyw welliannau yn hyfyw ar hyn o bryd. Mae'n rhaid i ni ganolbwyntio ar gynnal a chadw yn unig yn hytrach na gwella. Mae'r cam gweithredu yn cael eu trosglwyddo i Gynllun Cydraddoldeb 2024-28.

Atodiad 1: Ffurflen Monitro Ebrill 2023 – Mawrth 2024

<table>
<tr><td colspan="4">Amcan 1: Bod yn Cyflogwr Cyfle Cyfartal Enghreifftiol.</td></tr>
<tr><td>Cam Gweithredu 1.1</td><td>• Byddwn yn monitro ac yn cau gwahaniaethau bwlch cyflog posibl rhwng y rhywiau.
• Byddwn yn cyhoeddi Adroddiad Bwlch Cyflog Blynyddol y Gweithlu.</td><td>Pobl a Threfniadaeth</td><td>Ychydig y tu ôl i'r targed</td></tr>
<tr><td colspan="4">Canlyniad: Parhau i gau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cyhoeddwyd adroddiad Bwlch Cyflog y Gweithlu 2022-23 ym mis Hydref 2023. Bydd adroddiad Bwlch Cyflog y Gweithlu ar gyfer 2023-24 yn cael ei gynhyrchu erbyn diwedd mis Hydref 2024 a bydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor yn dilyn cymeradwyaeth drwy'r broses ddemocrataidd.

Dros y ddwy flynedd ddiwethaf mae'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau wedi ehangu gyda bwlch cyflog cymedrig o -6.0% a bwlch cyflog canolrifol o -7.6%. Er ein bod yn hyderus bod dynion a menywod yn cael eu talu'n gyfartal am wneud swyddi cyfatebol ar draws y Cyngor, y prif reswm dros ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau yw anghydbwysedd cydweithwyr gwrywaidd a benywaidd ar draws y sefydliad. Ar hyn o bryd mae llai o fenywod mewn rolau uwch na dynion, yn ogystal â chyfran uwch o fenywod o'i gymharu â dynion ar raddfeydd is. Mae ein hadroddiad yn cynnwys camau i fynd i'r afael â'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau.</td></tr>
<tr><td>Cam Gweithredu 1.2</td><td>• Byddwn yn parhau i gasglu data cydraddoldeb y gweithlu a'r Gymraeg gan staff newydd a data gwirfoddol gan staff presennol.
• Byddwn yn cyhoeddi Adroddiad Cydraddoldeb y Gweithlu blynyddol.</td><td>Pobl a Threfniadaeth</td><td>Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl</td></tr>
<tr><td colspan="4">Canlyniad: Cynnydd yn nifer y staff sy'n datgelu data cydraddoldeb a'r iaith Gymraeg.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Bydd Adroddiad Cydraddoldeb y Gweithlu ar gyfer 2023/24 yn cael ei gynhyrchu erbyn diwedd mis Hydref 2024 a'i gyhoeddi ar wefan y Cyngor yn dilyn cymeradwyaeth drwy'r broses ddemocrataidd.

Cesglir data Cydraddoldeb y Gweithlu a'r Gymraeg gan yr holl staff newydd sy'n ymuno â'r Cyngor ac atgoffir staff presennol yn flynyddol i ddiweddaru eu data cydraddoldeb drwy hunanwasanaeth Ceri. Mae diweddaru data Cymraeg hefyd wedi'i gynnwys yn y broses arfarnu flynyddol. Mae'r datgeliad gwirfoddol isaf o wybodaeth cydraddoldeb ar gyfer crefydd neu gred.</td></tr>
<tr><td>Cam Gweithredu 1.3</td><td>Byddwn yn gwella ymwybyddiaeth staff o faterion cydraddoldeb a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus trwy hyfforddiant.</td><td>Pobl a Threfniadaeth</td><td>Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl</td></tr>
<tr><td colspan="4">Canlyniadau:
• Cynnydd yn nifer y staff sy'n cwblhau'r e-ddysgu gorfodol Cydraddoldeb ac Amrywiaeth.
• Mwy o reolwyr sy'n cwblhau hyfforddiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth.</td></tr>
</table>

- Cynnydd yn nifer y staff sy'n cwblhau hyfforddiant ymwybyddiaeth LGBT.

Mae ystod a nifer cynyddol o sesiynau sy'n hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth wedi cael eu darparu yn ystod y flwyddyn:

- modiwl e-Ddysgu Cydraddoldeb ac Amrywiaeth wedi'i gwblhau gan 756 o staff mewnol a 226 o staff allanol = cyfanswm 982
- Cyflwynir 14 sesiwn o ymwybyddiaeth LHDT i 60 mewnol a 5 allanol = cyfanswm o 65
- Mae rhaglen rheolwr Ceredigion wedi cael ei diweddaru i gynnwys Cydraddoldeb ac Amrywiaeth. Cwblhaodd 27 o reolwyr y rhaglen 4 diwrnod newydd a cwblhaodd 158 o reolwyr sesiwn diweddaru flynyddol y rheolwr
- 1 sesiwn ar Rhagfarn Ddiarwybod wedi'i gyflwyno i 21 Cynghorydd
- modiwl e-Ddysgu Rhagfarn Ddiarwybod wedi'i gwblhau gan 65 o staff mewnol a 9 allanol = cyfanswm o 74
- 2 sesiwn o Ymwybyddiaeth Trawsryweddol a gyflwynir i 11 o staff mewnol a 7 allanol = 18 cyfanswm
- Cyflwynir 4 sesiwn o Ymwybyddiaeth Anabledd i 33 o staff mewnol a 2 allanol = cyfanswm o 35
- 4 sesiwn o Niwroamrywiaeth wedi'u cyflwyno i 43 o staff mewnol
- 1 Gweithdy Dyslecsia wedi'i gyflwyno i 14 o staff mewnol
- 1 sesiwn o Ymwybyddiaeth o fod yn Fyddar wedi'i gyflwyno i 11 aelod o staff mewnol
- 1 sesiwn o Ymwybyddiaeth o Nam ar y Golwg wedi'i gyflwyno i 12 o staff mewnol
- Cyflwynir 5 sesiwn o Ymwybyddiaeth Awtistiaeth i 8 aelod o staff mewnol a 14 allanol= cyfanswm o 22
- 4 sesiwn Profiad Realiti Awtistiaeth wedi'u cyflwyno i 10 o staff mewnol a 10 allanol = cyfanswm o 20
- modiwl e-ddysgu Deall Awtistiaeth wedi'i gwblhau gan 342 o staff mewnol a 93 o staff allanol = cyfanswm o 435
- modiwl e-ddysgu Awtistiaeth – Deall sut i Cyfathrebu'n Effeithiol wedi'i gwblhau gan 300 o staff mewnol a 121 o staff allanol = cyfanswm o 421
- modiwl e-ddysgu – Deall ac asesu Awtistiaeth wedi'i gwblhau gan 15 aelod mewnol a 5 aelod o staff allanol = cyfanswm o 20
- modiwl e-ddysgu Deall Syndrom Tourette wedi'i gwblhau gan 55 o staff mewnol ac 8 allanol = cyfanswm o 63
- 3 sesiwn o Ymwybyddiaeth Epilepsi wedi'u cyflwyno i 21 o staff mewnol a 21 allanol = cyfanswm o 42
- modiwl e-ddysgu ar Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn wedi'i gwblhau gan 64 o staff mewnol a 15 o staff allanol = cyfanswm o 79
- modiwl e-ddysgu Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg wedi'i gwblhau gan 612 o staff mewnol a 93 o staff allanol = cyfanswm o 705

Cam Gweithredu 1.4	Byddwn yn parhau i hyrwyddo a gweithredu'r Cynllun Hyderus o ran Anabledd, (sy'n croesawu ceisiadau gan bobl anabl ac yn ymrwymo i wneud addasiadau yn y gweithle).	**Pobl a Threfniadaeth**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Mwy o apwyntiadau a gofnodwyd fel rhai ag anabledd.

Allan o pob aelod o staff penodwyd eleni, nodwyd:

- 31 yn nodi eu bod yn anabl
- 163 yn anhysbys
- 588 ddim yn adnabod fel person anabl
- 122 wedi hepgor y cwestiwn

Rydym yn hyrwyddo ein hymrwymiad i'r cynllun Hyderus o ran Anabledd yn Rhaglen Reoli Ceredigion. Rydym hefyd yn ei hyrwyddo ar gyfryngau cymdeithasol ac yn cynnwys logo ‘Hyderus o ran Anabledd’, gydag esboniad o beth mae hyn yn ei olygu, ar ein safle gyrfaoedd. Amlygir ein hymrwymiad 'Hyderus o ran Anabledd' ar ein ffurflenni cais am swydd ochr yn ochr â'r cwestiwn anabledd. Rydym hefyd wedi mynychu amrywiaeth o ffeiriau gyrfaoedd ac wedi cynnal nifer o sesiynau gwybodaeth mewn Canolfannau Gwaith ac ati. Rydym yn ymdrin â'n hymrwymiad 'hyderus o ran anabledd' fel rhan o'r cyflwyniad, gan egluro manteision ticio'r blwch anabledd ar ein ffurflen gais.

Rydym yn aros am wahoddiad i fynychu cyfarfod gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau a darpar gyflogwyr eraill i ddysgu mwy am y broses neu ennill achrediad Lefel 3 Hyderus o ran Anabledd.

Cam Gweithredu 1.5	Byddwn yn cefnogi gweithwyr sy'n feichiog neu sydd wedi rhoi genedigaeth yn ddiweddar trwy fabwysiadu'r chwe maes gweithredu o dan yr *adroddiad* ‘Gwahaniaethu ar sail Beichiogrwydd a Mamolaeth yn y Gweithle: Argymhellion ar gyfer Newid'.	**Pobl a Threfniadaeth**	Cyflawn

Canlyniad: Mabwysiadwyd 6 maes gweithredu.

Mabwysiadwyd y chwe maes gweithredu y llynedd. Mae mwy o waith wedi'i wneud i gefnogi'r ardaloedd eleni.

1. Arweinyddiaeth ar gyfer newid - mae'r Tîm AD yn darparu cyngor ac arweiniad i reolwyr ar bob cam o gylch bywyd y gweithwyr. Anogir rheolwyr i ddarparu ar gyfer ceisiadau gweithio hyblyg lle bynnag y bo hynny'n bosibl, gan gynnwys ceisiadau rhan-amser i weithwyr sy'n gofyn am hyn wrth ddychwelyd ar ôl absenoldeb mamolaeth.

2. Gwella arferion cyflogwyr - mae ein polisi cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith wedi bod ar waith ers blynyddoedd lawer ac mae'r polisi gweithio hybrid dros dro wedi dod â mwy o hyblygrwydd i lawer o rolau swyddi. Mae amrywiaeth o bolisïau diwygiedig sy'n cefnogi ffyrdd o weithio sy'n gyfeillgar i deuluoedd yn mynd drwy'r broses ddemocrataidd a byddant ar waith erbyn hydref 2024.

Mae menywod beichiog a rhieni newydd bellach yn cael mwy o amddiffyniad rhag cael eu diswyddo o dan ddeddfwriaeth newydd a ddaeth i rym ym mis Ebrill 2024; Rydym yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth newydd.

3. Gwella mynediad at wybodaeth a chyngor - mae llawer o wybodaeth ar Cerinet a'r porth gweithwyr. Rydym hefyd yn gweithio mewn partneriaeth ag undebau llafur cydnabyddedig drwy gydol gwaith achos ac ymgynghoriadau.

4. Gwella rheolaeth iechyd a diogelwch yn y gweithle - mae ein Tîm Iechyd a Diogelwch yn cynghori rheolwyr a gweithwyr ar asesiadau risg beichiogrwydd, mae'r rhain yn cael eu hadolygu'n rheolaidd yn ystod beichiogrwydd.

5. Gwella mynediad at gyfiawnder – mae gennym drefniadau cadarn ar waith i weithwyr godi pryderon e.e. polisi cwyno, polisi urddas yn y gwaith, polisi chwythu'r chwiban.

6. Monitro cynnydd – mae hyn yn digwydd drwy Adroddiad Cydraddoldeb Blynyddol y Gweithlu.

Cam Gweithredu 1.6	Byddwn yn cynnig, lle y bo'n briodol, gweithio hyblyg a rhan-amser i gefnogi rhieni a gofalwyr. Byddwn yn adolygu ein polisïau ar weithio hyblyg a chydbwysedd rhwng bywyd a gwaith.	**Pobl a Threfniadaeth**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Polisïau fflecsi a gweithio hyblyg diwygiedig ar waith.

Bu cynnydd yn nifer y bobl sy'n derbyn pasbortau gofalwyr sy'n arwain at gael mynediad at hyd at 5 diwrnod ychwanegol o absenoldeb â thâl, mae hyn yn ychwanegol at yr hawl statudol i'r 5 diwrnod hynny fod yn ddi-dâl ac roedd ar waith cyn i'r gyfraith newid ym mis Ebrill 2024.

Mae'r polisi gweithio Hybrid Dros Dro wedi caniatáu i'r mwyafrif o staff corfforaethol weithio mewn ffordd fwy hyblyg. Dim ond 50.3% o'n staff sy'n llawn amser.

Mae polisïau diwygiedig wedi'u drafftio ac maent yn mynd drwy'r broses ddemocrataidd i'w gweithredu erbyn yr hydref. Mae'r Cyngor yn cynnig y cyfle i weithio'n hyblyg a weithio'n rhan amser mewn ystod eang o rolau. Mae rheolwyr llinell yn rhagweithiol iawn wrth ddarparu ar gyfer llawer o geisiadau gweithio hyblyg; Mae'n bwysig i ni gadw talent yn ein gweithlu, ac rydym yn gweithio'n galed i fod yn hyblyg o ran sut mae ein gwaith yn cael ei wneud.

Cam Gweithredu 1.7	Byddwn yn gweithio tuag at leihau gwahanu rhwng y rhywiau a thangynrychiolaeth lleiafrifoedd ethnig a phobl anabl mewn prentisiaethau, gan gynnwys gweithio gyda'n contractwyr drwy gymhwyso Budd-daliadau Cymunedol fel craidd i holl gontractau caffael perthnasol y Cyngor.	**Dysgu Gydol Oes**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Llai o wahanu rhwng y rhywiau mewn prentisiaethau. Mwy o brentisiaid anabl ac o gymunedau ethnig amrywiol.

Mae HCT wedi bod yn hyrwyddo prentisiaethau drwy amrywiol nosweithiau agored sy'n cael eu rhedeg 3 gwaith y flwyddyn. Rydym hefyd wedi mynychu sioeau amaethyddol lleol i hyrwyddo prentisiaethau a chyrsiau a gynigiwn. Aethom i nifer o Ysgolion Uwchradd a'r ŵyl Gyrfaoedd ym Mhrifysgol Aberystwyth lle'r oedd holl ysgolion uwchradd Ceredigion yn bresennol.

Mae ein data presennol ynghylch prentisiaid yn dangos cynnydd bach yn ystod oes y Cynllun Cydraddoldeb hwn:
2020-21 - Ffigurau heb eu darparu.
2021-22 - 92% gwryw / 8% benywaidd; 0% BME; 11% yn anabl.
2022-23 - 90% o ddynion / 9% yn fenyw/1% arall; 0% BME; 12% - Anabl.
2023-24 - 87% o ddynion / 12% yn fenywod/1% arall; 1% BME; 14% yn anabl.

Mae gofynion buddion cymunedol yn parhau i gael eu cynnwys ym mhob contract caffael cyngor perthnasol. Ni nodwyd unrhyw gyflawniadau penodol tuag at yr adran hon yn y cyfnod adrodd.

Cam Gweithredu 1.8	Byddwn yn parhau i weithredu ein Polisi Caethwasiaeth Fodern. Mae hyn yn cynnwys ein hymrwymiad gyda'n cyflenwyr a'n contractwyr i fodloni Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesegol a Thryloywder yn y Gadwyn Gyflenwi, er enghraifft gwarchod rhag contractau cyflogaeth ansicr a sicrhau hawliau gweithwyr.	**Pobl a Threfniadaeth**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniadau:

- Cynyddu nifer y Sesiynau Caethwasiaeth Modern a gyflwynwyd, nifer cynyddol o staff sy'n mynychu
- Mwy o sesiynau hyfforddiant Masnachu mewn Pobl a Phlant.

Er mwyn cynyddu nifer y staff sy'n mynychu hyfforddiant Caethwasiaeth Fodern a Masnachu mewn Pobl a Phlant, cyfunwyd y sesiwn hyfforddi mewn un sesiwn, er bod rhai sesiynau wedi gorfod cael eu canslo o hyd oherwydd cyfradd archebu isel. Dosbarthwyd 4 sesiwn o Gaethwasiaeth Fodern a Masnachu mewn Plant i 14 o staff mewnol ac 11 o staff allanol = cyfanswm o 25.

Amcan 2: Meithrin cysylltiadau da a mynd i'r afael â rhagfarn.

Cam Gweithredu 2.1	Byddwn yn gweithio gyda'r Cydlynydd Cydlyniant Cymunedol Rhanbarthol i gefnogi Ceredigion o gymunedau cydlynol.	**Tîm Cydlyniant Cymunedol**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Mae fframwaith cydlyniant cymunedol yn cael ei ddatblygu, a chyflawnir canlyniadau.

Dechreuodd y rhaglen waith newydd ar gyfer Cydlyniant Cymunedol ledled Cymru ym mis Hydref 2023 a bydd yn parhau tan ddiwedd mis Mawrth 2026. Mae'r 2 chwarter cyntaf ar gyfer y rhaglen waith rhanbarthol wedi'u cwblhau ac mae Llywodraeth Cymru wedi cytuno eu bod yn gyflawn.

Cam Gweithredu 2.2	Byddwn yn parhau i godi ymwybyddiaeth o droseddau casineb ac i gyfeirio darpar ddioddefwyr i adrodd a chefnogi gwasanaethau.	**Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd/ Cydlyniant Cymunedol**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniadau: • Cynyddu nifer y sesiynau ymwybyddiaeth o droseddau casineb a gyflwynwyd. • Nifer cynyddol o staff sy'n mynychu.			
Llofnododd Cyngor Ceredigion Siarter Troseddau Casineb Cymorth i Ddioddefwyr sy'n ein hymrwymo i fynd i'r afael â throseddau casineb, darparu cefnogaeth a gwybodaeth i ddioddefwyr, a chodi ymwybyddiaeth o droseddau casineb ymhlith staff a chymunedau. Gwnaethom gyflwyno nifer cynyddol o hyfforddiant Troseddau Casineb i gymysgedd o staff mewnol ac allanol gan gynnwys 17 o Gynghorwyr. Mae'r ystod o hyfforddiant bellach yn cynnwys Troseddau Casineb, Troseddau Ffrindiau, Ymddygiad Gwrthgymdeithasol Troseddau Casineb a Chasineb Ar-lein. Cwblhaodd 97 o bobl fodiwl e-ddysgu 'Diogelu Unigolion sydd mewn Perygl o Droseddau Bregus'. Cyfrannodd y tîm at ddigwyddiadau fel rhan o wythnos 'Atal Eithafiaeth Casineb' gan Cymorth i Ddioddefwyr ac roedd y Swyddog Cydlyniant yn aelod panel yng Ngŵyl Ymchwil Prifysgol Aberystwyth – 'Brocera heddwch mewn cymunedau? Sut i oresgyn rhaniadau gwledig.' Fe wnaethant hefyd gydlynu digwyddiad 'Cydlyniant yn ein Cymunedau' lle roedd 3 pherson o brosiectau a ariennir gan ein grantiau Cydlyniant Cymunedol Bach yn gyflwyno i grwpiau cymunedol eraill yn y rhanbarth, gan rannu arfer da a phrofiadau. Fe wnaethom hefyd hyrwyddo Wythnos Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb gyda physt cyfryngau cymdeithasol a digwyddiadau.			
Gweithredu 2.3	Byddwn yn parhau i gefnogi gwaith i gynyddu adrodd am gam-drin domestig i Goleudy, (Cymorth i Ddioddefwyr).	**Pobl a Threfniadaeth/ Porth Cynnal**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniadau: • Mwy o staff yn cwblhau e-ddysgu Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (VAWDASV) • Mwy o sesiynau Holi ac Actio wedi'u cwblhau.			
Mae modiwl e-Ddysgu Holi a Gweithredu newydd wedi'i ddatblygu a'i lansio eleni. Cwblhawyd modiwl e-Ddysgu VAWDASV gan 887 o staff mewnol a 133 o staff allanol = cyfanswm o 1,020. Dosbarthwyd 1 sesiwn Holi a Gweithredu i 10 aelod o staff mewnol. Cwblhawyd y modiwl Gofyn a Deddf e-ddysgu gan 758 o staff mewnol ac allanol 14 = cyfanswm o 772.			
Gweithredu 2.4	Byddwn yn monitro ac yn ymateb i densiynau cymunedol sy'n ymwneud â phroses Brexit.	**Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd/ Cydlyniant Cymunedol**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Mwy o ymyriadau a dad-ddwysáu.			
Rydym yn cynnal cyfarfodydd monitro tensiwn wythnosol gyda Heddlu Dyfed Powys, Prifysgol Aberystwyth, Gwasanaeth Tân Canolbarth a Gorllewin Cymru, Cymorth i Ddioddefwyr, Cyngor Hil Cymru, Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant ac amryw o adrannau'r Cyngor, gan gynnwys Diogelwch Cymunedol, Tai a Chamddefnyddio Sylweddau. Rydym hefyd yn sganio'r cyfryngau cymdeithasol / ffynhonnell ar-lein i fonitro materion a thensiynau. Mae materion allweddol yn cael eu cofnodi a'u codi mewn cyfarfodydd monitro tensiwn. Mae amrywiaeth o densiynau wedi cael eu nodi a'u lliniaru dros y flwyddyn ddiwethaf gan gynnwys symudiadau protestiadau, taflen asgell dde eithafol a materion sy'n ymwneud â'r cyngor. Mae cydlyniant cymunedol a monitro tensiwn yn eitemau agenda rheolaidd yng nghyfarfodydd y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol, CONTEST (Gwrthderfysgaeth), Troseddau Cyfundrefnol Difrifol a Thrais (SVOC) a grŵp Ailsefydlu Ffoaduriaid Ceredigion. Mae'r tîm Cydlyniant hefyd yn mynychu Grŵp Diddordeb Arbennig Cenedlaethol ar Wrthsefyll Eithafiaeth (SIGCE) i drafod gweithgarwch asgell dde yn ein rhanbarth a gweithgarwch cenedlaethol wedi'i dargedu at grwpiau ffoaduriaid a mudwyr.		
Gweithredu 2.5	Byddwn yn cyfeirio dinasyddion yr UE sy'n byw yng Ngheredigion at Gynllun Preswylio'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE y Swyddfa Gartref ac yn darparu'r lefel briodol o gefnogaeth awdurdod lleol.	**Tîm Cydlyniant Cymunedol / Cyswllt Cwsmeriaid a TGCh**	Cyflawn
Canlyniad: Cynnydd yn nifer trigolion dinasyddion yr UE yng Ngheredigion sy'n gwneud cais i'r cynllun.			
Mae'r cynllun bellach wedi cau.			
Gweithredu 2.6	Byddwn yn parhau i weithredu ymgyrch flynyddol yn y cyfryngau ac ymwybyddiaeth y cyhoedd. Gallai enghreifftiau gynnwys Diwrnod Rhyngwladol y Menywod, Wythnos Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb a Diwrnod Cofio'r Holocost.	**Gwasanaethau Democrataidd/ Tîm Cydlyniant Cymunedol**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniad: Mwy o ymgyrchoedd a gynhaliwyd.			
Gwnaethom ddefnyddio postiadau cyfryngau cymdeithasol i godi ymwybyddiaeth am Fis Hanes Sipsiwn a Theithwyr (Mehefin 2023), Wythnos Ffoaduriaid (Mehefin 2023), Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb (Hydref 2023), Diwrnod Cofio Trawsryweddol (Tachwedd 2023), Diwrnod Cofio'r Holocost (Ionawr 2024), Mis Hanes LHDT (Chwefror 2024) a Diwrnod Rhyngwladol y Menywod (Mawrth 2024). Yn ystod wythnos Ffoaduriaid, bu ein tîm cydlyniant yn gweithio gyda Prifysgol Aberystwyth ar weithdy cyhoeddus ynghylch ymarfer sy'n seiliedig ar drawma a sut y gallwn gefnogi ein ffoaduriaid iau mewn modd sensitif. Roedd 75 o bobl yn bresennol. Roedd ein tîm Ailsefydlu		

Ffoaduriaid hefyd yn bresennol mewn digwyddiad Prifysgol Aberystwyth yn y Bandstand ac roedd ein hysgolion yn annog Gwasanaethau Ysgol a gwaith celf ar thema 'Cartref'.

Cyfrannodd ein tîm Cydlyniant at amrywiaeth o ddigwyddiadau yn ystod Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb. Cafodd Canolfan Alun R Edwards a Bandstand Aberystwyth eu goleuo ar Ddiwrnod Cofio Trawsryweddol a Diwrnod Cofio'r Holocost. Cafodd ysgolion wybodaeth am ddigwyddiadau ac adnoddau ar gyfer Diwrnod Cofio'r Holocost.

Amcan 3: Ymgysylltu a Chyfranogiad			
Gweithredu 3.1	Byddwn yn ymgysylltu â phobl Ceredigion, gan gynnwys pobl â nodweddion gwarchodedig ac yn cysylltu â grwpiau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.	**Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd (pob maes gwasanaeth i'w weithredu)**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniad: Mae ymgysylltu a wneir yn ystyrlon. Mae pobl yn cymryd rhan ac yn gallu dylanwadu ar benderfyniadau.			
Cwblhawyd 11 o ymgyrchoedd ymgysylltu a deuddeg ymgyrch ymgynghori yn ystod 2023-24. Rydym yn cymryd ymagwedd 'ymgysylltu'n barhaus' tuag at ddatblygu gwasanaethau. Mae hyn yn cynnwys cyfarfodydd rheolaidd gyda rhanddeiliaid penodol, er enghraifft, Cyngor Ieuenctid Ceredigion, Fforwm Anabledd, Partneriaeth Natur Leol a'r Fforwm Gofalwyr. Mae hyn yn rhoi cychwyn da i ni pan fyddwn yn datblygu gwasanaethau a strategaethau newydd oherwydd ein bod wedi bod yn siarad yn rheolaidd â'r bobl sydd â phrofiad byw o'r pwnc. Gwnaeth y Cabinet a'r Cyngor llawn un ar ddeg o benderfyniadau a arweiniodd at newidiadau i wasanaeth, polisi neu strategaeth a fyddai'n effeithio'n sylweddol ar y cyhoedd. Mae swyddogion y cyngor yn paratoi adroddiad ar gyfer Aelodau Etholedig i helpu i lywio eu penderfyniadau. Mae'r adroddiad yn cynnwys canfyddiadau'r ymgynghoriad ac argymhelliad. Mae cynghorwyr yn defnyddio'r wybodaeth a ddarperir i benderfynu a ddylid dilyn yr argymhelliad neu peidio. Ni chafodd argymhelliad y swyddog y dylai ysgol Cei Newydd dderbyn plant 3 oed yn rhan amser o fis Medi 2024 er enghraifft, ei gymeradwyo gan Gynghorwyr.			
Gweithredu 3.2	Byddwn yn adolygu ac yn gweithredu ein Polisi Ymgysylltu.	**Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd**	Cyflawn
Canlyniad: Polisi Ymgysylltu wedi'i gyhoeddi a'i weithredu. Cynnydd a gofnodwyd yn Adroddiad Blynyddol Ymgysylltu.			
Cafodd Polisi Ymgysylltu a Chyfranogi Cyngor Sir Ceredigion 'Siarad, Gwrando a Gweithio Gyda'n Gilydd' ei gymeradwyo gan y Cabinet ar 04/10/2022 a'i gyhoeddi ar ein gwefan yn ddiweddarach y mis hwnnw. Bydd adroddiad blynyddol 2023-24 yn cael ei graffu gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ym mis Mai 2024 a'i gyflwyno i'r Cabinet i'w gymeradwyo ym mis Mehefin 2024.			

Gweithredu 3.3	Byddwn yn gweithredu ein Strategaeth Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc ac yn ystyried Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn, (CCUHP) wrth wneud penderfyniadau.	**Porth Cymorth Cynnar/ Gwasanaethau Democrataidd**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniadau:

- Cyhoeddi targedau penodol yn Strategaeth Cyfranogiad CYP 2018-21. Cynnydd a gofnodwyd yn Adroddiad Blynyddol Cyfranogiad Plant a Phobl Ifance.
- Mae rhaglen e-ddysgu ar CCUHP ar gael i staff.

Mae gan Gyngor Ieuenctid Ceredigion 25 o aelodau. Mae bellach yn cynnwys aelodau o Ganolfan Ieuenctid GOATS yn Llanbedr Pont Steffan, Clwb Ieuenctid Talybont a disgyblion sy'n cael addysg ddewisol yn y cartref. Roedd y rhaglen flynyddol yn cynnwys ymgyrch leol 'Rhoi dy Farn Ceredigion', a chyfle i aelodau gwrdd ag Elin Jones AC wrth ymweld â Senedd Cymru. Parhaodd is-grwpiau Amgylcheddol ac Urddas Mislif y Cyngor Ieuenctid gyda'u gwaith. Cyflwynwyd holl gofnodion cyfarfod y Cyngor Ieuenctid i'r Pwyllgor Craffu a'r Cabinet. Cyfarfu Cadeirydd y Cyngor Ieuenctid ac Aelod Seneddol Ieuenctid y DU â Ben Lake AS yn San Steffan i gynrychioli a hyrwyddo anghenion plant a phobl ifanc lleol.

Mae'r fforwm Rhowch Cymorth i Ni (GUS) yn sicrhau ein bod ni'n clywed lleisiau pobl ifanc nas clywir yn aml. Cyfarfu 14 o bobl ifanc yn fisol yn ystod 2023-24 gan roi eu hadborth ar 10 ymgynghoriad lleol a chenedlaethol. Parhaodd gweithdy Pobl Ifanc CCUHP yn Ysgolion Uwchradd Ceredigion, ynghyd â gweithdy ychwanegol ar gyfer myfyrwyr BA Gwaith Ieuenctid ym Mhrifysgol Cymru, Y Drindod Dewi Sant.

Gweithredu 3.4	Byddwn yn cefnogi rhaglenni a chynlluniau i gynyddu cynrychiolaeth mewn gwleidyddiaeth leol a gwneud penderfyniadau, yn enwedig i fenywod, pobl anabl neu bobl mwyafrif byd-eang.	**Gwasanaethau Democrataidd**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Mwy o fenywod, pobl anabl a phobl mwyafrif byd-eang yn cael eu cynrychioli.

Cynyddodd canran y Cynghorwyr Sir benywaidd o 12% i 24% yn dilyn yr etholiad ym mis Mai ac isetholiad Llanbedr Pont Steffan ym mis Hydref, ac mae canran yr Aelodau benywaidd newydd eu penodi yn sylweddol uwch sy'n dangos camau cadarnhaol tuag at gyflawni amrywiaeth mewn democratiaeth. Nodwyd hefyd bod nifer y Cynghorwyr benywaidd a etholwyd yn cynrychioli nifer yr ymgeiswyr a safodd ar gyfer etholiad.

Mae'r ffigurau ar gyfer Plaid Cymru a'r Democratiaid Rhyddfrydol yn gadarnhaol fodd bynnag mae cryn dipyn o waith i'w wneud o hyd. Nododd aelodau annibynnol nad yw'r ffigyrau'n cynrychioli nifer y menywod y gofynnwyd iddynt sefyll fel ymgeiswyr, a bod angen gwneud mwy o waith i'w hannog i sefyll etholiad.

Nid yw ffigurau sy'n dangos cynrychiolaeth pobl anabl ac aelodau o gymunedau ethnig amrywiol ar gael.

Gweithredu 3.5	Byddwn yn cefnogi ymgysylltu â phobl ifanc 16 ac 17 oed os yw'r oedran pleidleisio yn cael ei ostwng yng Nghymru.	**Gwasanaethau Democrataidd / Porth Cymorth Cynnar**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniad: Dull wedi'i dargedu ar gyfer hyrwyddo a chodi ymwybyddiaeth gan ddefnyddio Cyngor Ieuenctid Ceredigion, Chweched Dosbarth Ysgolion Uwchradd, Sefydliadau Addysg Bellach, Gwasanaethau Cymorth Ieuenctid, Fforymau Plant a Phobl Ifanc a chyfryngau cymdeithasol y Gwasanaeth Ieuenctid.			
Darparwyd cyflwyniad ar 'sut i gofrestru i bleidleisio' gan Wasanaethau Democrataidd Cyngor Sir Ceredigion mewn cyfarfod o'r Cyngor Ieuenctid. Cafodd gwybodaeth am 'Bleidleisio yn 16' a sut i gofrestru i bleidleisio ar gyfer etholiadau lleol a Senedd y dyfodol hefyd ei rhannu ar Sianel Timau Cyngor Ieuenctid Ceredigion. Mae aelodau'r Cyngor Ieuenctid yn gyfrifol am rannu'r wybodaeth gyda'u cyfoedion. Cafodd gwybodaeth am sut i gofrestru i bleidleisio ei rhannu hefyd gyda phartneriaid y trydydd sector a sefydliadau addysg bellach yng Ngheredigion.			
Gweithredu 3.6	Byddwn yn parhau i gefnogi Fforwm Anabledd Ceredigion.	**Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniad: 4 cyfarfod agored y flwyddyn a 4 cyfarfod gyda Cyngor Sir Ceredigion. Mae llais pobl anabl yn cael ei glywed ac yn ddylanwadol.			
Cymerodd y Cyngor drosodd hwyluso Fforwm Anabledd Ceredigion o CAVO eleni. Cynhaliwyd pedwar cyfarfod y flwyddyn hon. Mae presenoldeb mewn cyfarfodydd yn isel (cyfartaledd o 6 o bobl, heb gynnwys hwyluswyr/cyflwynwyr). Fodd bynnag, caiff gwybodaeth ei rhannu drwy e-bost at restr bostio o 53 o unigolion a sefydliadau, y mae llawer ohonynt yn ateb i ddweud eu bod yn derbyn negeseuon ond nad ydynt am fynychu cyfarfodydd. Mae'r pynciau a drafodir yng nghyfarfodydd y Fforwm yn cynnwys parcio, cynllun Bathodyn Glas, rhwystrau ar palmantau, budd-daliadau a chymorth cyflogaeth a mynd allan yn yr awyr agored. Dywedodd aelodau'r fforwm wrthym fod angen i ni wella ar gyfathrebu, dadansoddi ymatebion i ymgynghoriadau cyhoeddus a dweud wrth bobl beth sydd wedi digwydd o ganlyniad i'r ymgynghoriad. Mae'r adborth wedi'i nodi ac mae'r camau ar gyfer gwella ar y gweill – mae ein tudalen we ymgynghoriadau cyhoeddus bellach wedi'i gwella ac mae'n cynnwys canlyniadau ymgynghoriadau a phenderfyniadau dilynol. Mae swyddogion y cyngor wedi ymgymryd â hyfforddiant Hawdd ei Ddeall, ac mae ein teclyn Ymgysylltu newydd yn cynnwys cyngor ar gynhyrchu gwybodaeth mewn fformat mwy cynhwysol.			
Gweithredu 3.7	Byddwn yn cynnal y dudalen cydraddoldeb ar wefan y cyngor i gyfeirio at wybodaeth berthnasol ac i gyhoeddi ein cynllun a'n hadroddiadau Cydraddoldeb Strategol.	**Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd**	Cyflawn
Canlyniad: Tudalen Cydraddoldeb gyfoes ar wefan Cyngor Sir Ceredigion.			

Mae'r dudalen Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ar wefan Cyngor Sir Ceredigion yn gyfredol. Mae Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-2028 yn cael ei gyhoeddi. Mae ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 hefyd ar gael i'w lawrlwytho, ynghyd ag adroddiadau monitro blynyddol. Bydd adroddiad monitro terfynol (2023-24) ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24 ar gael i'w lawrlwytho unwaith y bydd wedi'i gymeradwyo gan y Cabinet.

Gweithredu 3.8	Byddwn yn monitro cynnydd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac yn cynhyrchu ac yn cyhoeddi adroddiad monitro blynyddol.	**Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd**	Cyflawn

Canlyniad: Nifer o gamau gweithredu glas (cyflawn) a gwyrdd (yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl) yn erbyn cyfanswm gweithredoedd.

Mae'r Gweithgor Cydraddoldeb Corfforaethol wedi cyfarfod yn rheolaidd i fonitro cynnydd y cynllun hwn. Dyma flwyddyn olaf ein Cynllun 2020-2024. Yn ôl y disgwyl, mae 49 o'r 54 o gamau gweithredu y cytunwyd arnynt yn ôl yn 2020 bellach yn mynd rhagddynt yn foddhaol neu'n gyflawn. Mae 90% yn las (cyflawn) a gwyrdd (yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl).

Mae 4 o'r camau gweithredu ychydig y tu ôl i'r targed ac ni chafodd 1 cam ei symud ymlaen o gwbl yn ystod 2023-24. Mae pob un ond un o'r rhain yn cael eu trosglwyddo i'n cynllun nesaf gydag amserlen o 2024-28.

Gweithredu 3.9	Byddwn yn adolygu'r broses Asesiad Effaith Integredig.	**Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd**	Cyflawn

Canlyniad: Proses AEI ddiwygiedig yn cael ei gweithredu

Cyflwynwyd yr offeryn Asesu Effaith Integredig diwygiedig i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ac mae wedi'i gymeradwyo gan y Cabinet. Cyflwynwyd sesiwn hyfforddi i Reolwyr Corfforaethol ym mis Medi 2023 ac i Aelodau Etholedig ym mis Hydref 2023. Mae swyddogion wedi bod yn defnyddio'r offeryn newydd o 1 Rhagfyr 2023.

Gweithredu 3.10	Byddwn yn monitro ac yn cynghori ar Asesiadau Effaith Integredig (AEI).	**Polisi, Pherfformiad a Diogelu'r Cyhoedd**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Nifer yr AEI i'r safon ofynnol a gyflwynwyd gyda Phapurau'r Cabinet / roedd cyfanswm nifer yr EAI yn gofyn x 100 = A%

Cafodd 26 x Asesiadau Effaith Integredig eu cynnwys gyda phapurau i'r Cabinet. Fe'u defnyddir i helpu Cynghorwyr i ddod i benderfyniad gwybodus ar faterion sy'n cynnwys newid mewn gwasanaeth, polisi neu strategaeth a fydd yn effeithio'n sylweddol ar y bobl sy'n defnyddio gwasanaethau'r cyngor. Roedd 92% o'r safon ofynnol. Mae hyn yn dangos cynnydd cyson yn ystod cyfnod y Cynllun Cydraddoldeb Strategol hwn. (2020-21: 41%; 2021-22: 48%; 2022-23: 57%).

Gweithredu 3.11	Darparu cymorth ac arweiniad i holl wasanaethau'r cyngor i sicrhau eu bod yn gweithredu Safonau'r Gymraeg, ac i gynyddu argaeledd a safon gwasanaethau cyfrwng Cymraeg.	**Dysgu Gydol Oes**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniad: Mae gwasanaethau cyfrwng Cymraeg ar gael yn weithredol i siaradwyr Cymraeg			
Mae pob gwasanaeth Cyngor wedi cwblhau ffurflen fonitro Safonau'r Gymraeg. Mae'r canlyniadau wedi llywio ein Hadroddiad Cydymffurfio Blynyddol Safonau'r Gymraeg 2023-2024 a fydd yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ym mis Gorffennaf 2024. Mae ymgysylltu'n rheolaidd ag uwch swyddogion a rheolwyr yn sicrhau ymwybyddiaeth o Safonau'r Gymraeg. Mae staff hefyd yn cael eu hatgoffa drwy negeseuon ar Cerinet. Mae hyfforddiant Ymwybyddiaeth Gymraeg gorfodol ar gyfer staff wedi'i ddiweddaru. Cyhoeddir e-gylchlythyr #Gwena ar ddydd Gwener cyntaf pob mis ar gyfer gweithwyr y cyngor. Prif nod '#Gwena' yw hyrwyddo'r Gymraeg. Bydd drafft cyntaf Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet yn 2024-25. Disgwylir i'r Strategaeth gael ei chyhoeddi ym mis Rhagfyr 2024 yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus. Mae'r Strategaeth hon yn darparu nifer o gamau a chanlyniadau uchelgeisiol i weld yr iaith yn ffynnu ar draws y Sir am y 5 mlynedd nesaf.		
Gweithredu 3.12	Byddwn yn mabwysiadu egwyddorion Siarter Anabledd Dysgu Tîm y Dref	**Porth Gofal**	Cyflawn
Canlyniad: Gwell canlyniadau i bobl ag anableddau dysgu.			
Rydym wedi mabwysiadu siarter Anabledd Dysgu y 'Dream Team' ac rydym bellach yn gweithio gyda nhw bob mis i nodi unrhyw faterion, anghenion neu fylchau. Mae strategaeth Anabledd Dysgu rhanbarthol yn cael ei datblygu ar hyn o bryd gyda chymorth aelodau o'r 'Dream Team'.			

Amcan 4: Urdd, Parch a Mynediad at Wasanaethau.			
Gweithredu 4.1	Byddwn yn hwyluso mynediad at wybodaeth, cyngor a chymorth trwy Porth Cymorth Cynnar, gan gynnwys Dewis a Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd. Byddwn hefyd yn darparu sesiynau ymwybyddiaeth gyfeillgar technoleg a dementia cymunedol.	**Porth Cymorth Cynnar**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniadau: • Mwy o bobl yn cael help. • Mwy o sesiynau hyfforddiant dementia-gyfeillgar a gyflwynwyd.			
Derbyniodd ein tîm Gofalwyr a Chymuned 924 o atgyfeiriadau a gwnaethant 269 o ymweliadau cartref. Aethant i 200 o ddigwyddiadau i rannu gwybodaeth am wasanaethau lleol sydd ar gael. Fe wnaethant hefyd ddarparu 158 o sesiynau galw heibio cymunedol ac ymunon nhw â 35 o ddigwyddiadau a drefnwyd gan bartneriaid ynghyd â 4 meddygfa Cynghorydd Sir. Fe wnaethon nhw argraffu cylchgrawn y			

Gofalwyr a dosbarthu 8,700 o gopïau ar draws y sir. Fe wnaethon nhw hefyd gefnogi 796 o ofalwyr sy'n oedolion a 134 o ofalwyr ifanc drwy wasanaeth Gofalwyr Ceredigion.

Mynychodd 7 aelod o staff hyfforddiant Cyfieithu Dementia. Cafodd 4 sesiwn Caffi Dementia eu trefnu a'u cynnig gan grŵp cymunedol (mynychodd 28 o bobl). Cynhaliwyd 4 sesiwn Caffi Dementia gyda grwpiau 3ydd sector, lle mae ein staff yn mynychu'n rheolaidd. Mae'r tîm hefyd yn cefnogi grŵp dementia Iechyd penodol.

Gweithredu 4.2	Byddwn yn darparu cymorth wedi'i dargedu fel prosiectau "Cynllun Cyfeirio" ac "Ymuno" i alluogi plant ag anghenion ychwanegol i fynychu gweithgareddau prif ffrwd.	**Gwasanaeth Ysgolion**	Ychydig y tu ôl i'r targed

Canlyniad: Gall plant ag anghenion ychwanegol fynychu gweithgareddau gofal plant a chwarae prif ffrwd.

Mae llai o gyllid a chostau uwch wedi effeithio ar ein gallu i gefnogi gofal plant yn gyffredinol, gan gynnwys gofal plant ar gyfer plant cyn-oed ysgol sydd ag anghenion ychwanegol. Yn ogystal â hyn, mae lleoliadau'n ei chael hi'n anodd recriwtio. Cafodd 99 o blant cyn-oed ysgol eu cefnogi gan gynllun Cynllun Cyfeirio eleni (cefnogwyd 175 yn 2022-23 a 150 yn 2021-22). Roedd 13 o blant ychwanegol yn cael cymorth drwy'r Grant Cymorth Ychwanegol ar gyfer Cynnig Gofal Plant (7 yn 2022-23). Mae'r meini prawf ar gyfer cyrchu cymorth wedi'u diwygio oherwydd y gyllideb atal, ac mae hyn yn achosi pryder gan nad yw pob plentyn yn gallu cael gafael ar y cymorth ymyrraeth gynnar a ddylai fod ar gael iddynt.

Mae gostyngiad yn nifer y Clybiau ar ôl Ysgol cofrestredig wedi cael effaith sylweddol ar nifer y plant anabl sy'n cael mynediad at ofal plant ar ôl ysgol. O ganlyniad, roedd tanwariant ar y prosiect eto eleni gyda dim ond 10 o blant yn cael cymorth (i fyny o 5 y llynedd). Ail-bwrpaswyd gweddill yr arian y cynllun Ymuno ar gyfer hyfforddiant pellach ac i ddarparu grantiau cynaliadwyedd i'r sector gofal plant.

Gweithredu 4.3	Byddwn yn darparu cyfleoedd i bobl ag anableddau dysgu ddatblygu ystod o sgiliau bywyd sy'n diwallu eu hanghenion.	**Porth Gofal**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Nifer briodol o gyfleoedd sgiliau bywyd i unigolion sy'n byw gydag Anableddau Dysgu sy'n trosglwyddo o blentyn i oedolyn.

Mae Cyngor Ceredigion yn arwain ar y cynllun ‘Camu 'Mlaen' sy’n cael ei ddarparu gan ysgolion Ceredigion, staff Gofal Cymdeithasol, Coleg Ceredigion, Gyrfa Cymru ac - ers mis Medi 2023 – Addysg Oedolion Cymru. Mae'r fenter yn rhoi cyfle i bobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol barhau â'u haddysg yng Ngheredigion a datblygu sgiliau allweddol wrth iddynt baratoi ar gyfer eu cam nesaf mewn bywyd. Mae pobl ifanc yn yr ysgol yn dechrau pontio'n raddol o'r ysgol i ddarpariaeth 'Camu 'Mlaen' ym mis Ionawr bob blwyddyn.

Mae Camu 'Mlaen yn mynd rhagddo'n dda, gyda dull cydweithredol yn cael ei gymryd i gefnogi dyheadau unigol y bobl ifanc. Cofnododd adroddiad Estyn 2024, "Ar gyfer y disgyblion hŷn mwyaf dwys (ADY), mae'r cynllun integredig 'Camu 'Mlaen' yn darparu cyfleoedd buddiol i ddatblygu eu sgiliau annibynnol a'u paratoi i symud i'r cam nesaf yn eu bywydau". Disgwylir i'r 5ed grŵp o bobl ifanc ddechrau ym mis Medi 2024.

Gweithredu 4.4	Byddwn yn datblygu dogfennaeth fanyleb a dogfennaeth dendro ar gyfer gwasanaethau eiriolaeth newydd ar gyfer Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl ac ar gyfer Pobl Hŷn.	**Cyllid a Chaffael**	Cyflawn
Canlyniad: Mwy o bobl yn defnyddio'r gwasanaethau eiriolaeth.			
Dechreuodd y contract eiriolaeth rhanbarthol newydd gyda 3CIPA ar 1 Ebrill 2022. Mae 3CIPA yn gonsortiwm o 5 darparwr, sy'n ehangu cwmpas meysydd darpariaeth eiriolaeth ac arbenigeddau. Mae hyn wedi galluogi'r gwasanaeth i fod ar gael i bawb, nid yn unig i bobl hŷn neu'r rhai ag anableddau dysgu neu broblemau iechyd meddwl. Cymerodd 3CIPA 55 o atgyfeiriadau newydd yn 2023-24, deg yn llai na'r 65 a gymerwyd ganddynt yn 2022-23. Mae'r Strategaeth Eiriolaeth ranbarthol yn ceisio llunio ein trefniadau comisiynu i fodloni'r gofynion cyfreithiol i sicrhau bod eiriolaeth o ansawdd da ar gael yn deg i'r rhai sydd ei eisiau neu ei angen. Cafodd ei gymeradwyo gan y Cabinet ym mis Mai 2023.			
Gweithredu 4.5	Byddwn yn darparu amrywiaeth ddwyieithog o ddosbarthiadau ymyrraeth iechyd ym mhob ardal yn y sir, gan gynnwys cyflyrau cronig cymhleth ar gyfer clefydau'r galon, iechyd meddwl, rheoli poen, canser, atal cwymp, gan gynnwys y rhaglen hyfforddiant sadrwydd osgo o dan y Cynllun Cenedlaethol Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff.	**Porth Cymorth Cynnar**	Cyflawn
Canlyniadau: • Dros 200 o Ddosbarthiadau Ymyrraeth Iechyd wedi eu cynnal bob mis, pob un o fewn 20 munud o amser teithio i bob cleient. • 36,000 o unedau gweithgaredd y flwyddyn. • Y rhaglenni wedi ei seilio ar y cleient er mwyn meithrin arferion sy'n newid bywyd o ran cadw'n actif a llesiant iechyd meddwl.			
Mae'r dosbarthiadau Ymyrraeth Iechyd wedi cael eu cynnal bob wythnos heblaw am bythefnos dros y Nadolig gyda chyfanswm o dros 44,000 o unedau gweithgaredd wedi'u darparu. Cyflwynir dosbarthiadau yn Aberystwyth, Tregaron, Aberaeron, Llanbedr Pont Steffan, Aberteifi a Llandysul gyda rhai sesiynau arbenigol allgymorth hefyd yn cael eu cynnal yng Nghei Newydd a Llanybydder. Mae 9 llwybr bellach yn cael eu darparu sy'n cynnwys generig, iechyd meddwl, ysgyfeiniol, atal cwympio, adfer canser, rheoli pwysau, cardiac, strôc a gofal cefn. Yn ogystal â rhaglen flaenllaw Cynllun Cenedlaethol Atgyfeirio i Ymarfer Corff, rydym yn cynnig rhaglen ymadael Ffit am Oes, rhaglenni Ffrindiau Cerdded er Lles ac Ymarfer Corff ar gyfer oedolion ag anableddau dysgu.			
Gweithredu 4.6	Prosiect Cylch Caron – byddwn yn sefydlu gofal yn y gymuned i ddiwallu anghenion iechyd a thai sy'n addas i'r diben.	**Porth Gofal**	Ychydig y tu ôl i'r targed
Canlyniad: Nodir nifer y gwasanaethau ychwanegol sydd eu hangen fel rhan o Brosiect Cylch Caron.			
Mae'r ddogfennaeth dendr ddiwygiedig bron â chael ei chwblhau i gaffael partner datblygu newydd i symud ymlaen gyda diwygio'r Achos Busnes**.**			

Gweithredu 4.7	Byddwn yn bwrw ymlaen â datblygu Cofrestr Tai Hygyrch ac yn gweithio ar sicrhau bod cyngor a gwasanaethau Opsiynau Tai yn hygyrch.	**Porth Gofal**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniad: Lefelau boddhad gwell ymysg bobl sy'n gwneud cais am dai hygyrch.			
Cawsom nifer o geisiadau am dai hygyrch i raddau amrywiol ar draws Ceredigion. Fodd bynnag, ychydig iawn o eiddo hygyrch sydd wedi'u dyrannu yn ystod y flwyddyn hon. Mae cyngor a gwasanaethau Opsiynau Tai yn parhau i fod ar gael gyda gwaith a datblygu pellach wedi'u rhaglennu i ddatblygu hyn yn 24/25.			
Gweithredu 4.8	Byddwn yn ystyried darparu gwasanaeth mynediad i drafnidiaeth gyhoeddus i bobl anabl, pobl hŷn a theuluoedd â phlant ifanc fel rhan o unrhyw waith cynnal a chadw neu wella a wnaed.	**Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniadau: • Mae gwaith yn cael ei wneud ar hyn o bryd ar wella llochesi bysiau ac arosfannau ar hyd y llwybr T2/T5. • Rydym yn parhau i gefnogi a hwyluso menter Llywodraeth Cymru sy'n cynnig teithio am ddim i bawb ar benwythnosau ar rwydwaith TrawsCymru. • Mae'r ddwy fenter yn gwella hygyrchedd trwy gyfrwng gwella'r seilwaith a'r gwasanaeth.			
Mae gwaith gwella parhaus ar hyd coridor T2/T5 wedi cynnwys llochesi newydd a systemau gwybodaeth amser go iawn gyda nodweddion hygyrchedd gwell lle bo'n briodol, e.e. cyrbau 'Kassel'. Mae hyn yn cynnwys gwaith yn Comins Coch a Llanon. Mae rheoli gwasanaethau Traws Cymru a gynhaliwyd yn flaenorol ar ran LlC bellach wedi dychwelyd i Trafnidiaeth Cymru (T5, T1C a Cardi Bach). Rydym yn parhau i gefnogi gwasanaethau bysiau â chymhorthdal a hwyluso ffrydiau cyllido LlC gan gynnwys y cynllun teithio rhatach a chynlluniau grant cysylltiedig â bysiau. Mae'r gwasanaethau cymorthdaledig hyn yn cydymffurfio â Rheoliadau Hygyrchedd Cerbydau Gwasanaeth Cyhoeddus. Mae'r Cyngor yn parhau i gefnogi asesiad o geisiadau Cerdyn Teithio Rhatach i Gydymaith Person Anabl. Yn anffodus, ar ôl tynnu cyllid Llywodraeth Cymru yn ôl yn cefnogi'r Bwcabus Flecsi sy'n gweithredu yng Nghanolbarth a De Ceredigion cafodd y gwasanaeth ei dynnu'n ôl ddiwedd 2023. Mae gwaith yn mynd rhagddo gyda Trafnidiaeth Cymru i nodi cyfleoedd teithio posibl yn y maes hwn yn y dyfodol i helpu i wella mynediad at drafnidiaeth gyhoeddus.			
Gweithredu 4.9	Byddwn yn ystyried anghenion pobl anabl wrth gynnal neu wella llwybrau troed a cherbytffyrdd (er enghraifft cyrbau is).	**Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol**	**Gofidion**
Canlyniad: Mwy o welliannau i droedffyrdd sy'n mynd i'r afael â materion hygyrchedd.			
Mae argaeledd cyllideb yn mynnu nad oes unrhyw welliannau yn hyfyw, mae'n rhaid i ni nawr canolbwyntio ar ein dyletswyddau cynnal a chadw yn unig.			

Gweithredu 4.10	Byddwn yn parhau i weithredu ymgyrch Cymhennu Ceredigion i godi ymwybyddiaeth a lleihau nifer y rhwystrau ar droetffyrdd yn ein trefi megis byrddau hysbysebu ffrâm A biniau ar olwynion.	**Priffyrdd a gwasanaethau amgylcheddol**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniad: Mae Cyhoeddiadau Cymhennu Ceredigion yn cael eu rhannu / cyhoeddi ar lwyfannau cyfryngau cymdeithasol y Cyngor yn rheolaidd sy'n darparu ar gyfer codi ymwybyddiaeth yn barhaus.			
Ar ôl gweithredu ymgyrch Cymhennu Ceredigion, mae'r Cyngor yn parhau i hyrwyddo'r fenter ar ei dudalennau gwe fel rhan o fenter ehangach Caru Ceredigion. Dyma ddolen i'r dudalen we: Caru Ceredigion - Cyngor Sir Ceredigion Fe wnaeth y tîm Cydraddoldeb a Chynhwysiant hyrwyddo Ymgyrch Cymhennu Ceredigion yn dilyn trafodaethau gyda Fforwm Anabledd Ceredigion.			
Gweithredu 4.11	Byddwn yn cynnal archwiliadau hygyrch i sicrhau bod pob aelod o'r cyhoedd yn gallu cael mynediad i swyddfeydd cyhoeddus y cyngor.	**Economi ac Adfywio**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniad: Mwy o adolygiadau hygyrch a wnaed, a gwelliannau a argymhellir yn cael sylw.			
Ni chynhaliwyd unrhyw adolygiadau mynediad ychwanegol ar swyddfeydd y Cyngor oherwydd cyfyngiadau ar fynediad i'r cyhoedd. Gan nad oes unrhyw addasiadau na gwaith adeiladu wedi'i wneud, mae'r adolygiadau mynediad presennol yn ddigonol. Bydd unrhyw gynigion yn y dyfodol mewn cysylltiad â Ffyrdd Newydd o Weithio ynghylch diwygio mynediad cyhoeddus yn cael eu hadolygu a'u hasesu.			
Gweithredu 4.12	Rydym wedi cyflawni sgôr hygyrchedd AA ar gyfer ein gwefan a byddwn yn gweithio tuag at ennill sgôr AAA, gan gynnwys darparu bar offer darllenadwy.	**Cyswllt Cwsmeriaid & TGCh**	Cyflawn
Canlyniad: Lefelau uwch o foddhad cwsmeriaid.			
Rydym yn cynnal y safon AA, sef y gofyniad cyfreithiol. Rydym ychydig yn brin o safon AAA gyda'n gwefan, oherwydd y defnydd parhaus o ddogfennau PDF. Mae'r rhain bron yn amhosibl gwneud yn hygyrch. Yr ateb yw cyhoeddi 2 neu 3 tudalen we arall yn hytrach na dogfennau pdf sengl. Nid yw'r bar offer darllenadwy yn cael ei ddefnyddio'n arbennig y dyddiau hyn. Pe bai person angen y math hwn o ddarpariaeth fel arfer byddai ganddyn nhw'r feddalwedd sydd ei hangen arnynt i ddarllen tudalennau gwe. Mae'r wefan sy'n cydymffurfio ag AA yn sicrhau y bydd unrhyw ddarllenwyr sgrin sydd gan ymwelwyr gwe yn gweithio yn ôl y disgwyl.			
Gweithredu 4.13	Byddwn yn parhau i reoli llwybr yr arfordir i sicrhau bod y llwybr yn bodloni disgwyliadau ymwelwyr, gan gynnwys parhau i ddilyn egwyddorion 'Mynediad Lleiaf Rhwystrol' lle y bo'n bosibl. Byddwn yn ystyried anghenion pobl ag anableddau wrth gynnal a chadw neu wella hawliau tramwy cyhoeddus.	**Economi ac Adfywio**	Cyflawn
Canlyniad: Mae Egwyddorion Mynediad Lleiaf Rhwystrol wedi'u cynnwys yn y Cynllun Gwella Hawliau Tramwy.			

Defnyddiwyd cyllid y cyngor i ddisodli pontydd troed sy'n helpu i gydymffurfio â lled o 1.2m sydd wedi'i gynnwys yn y canllawiau "trwy bob dull rhesymol" ar fynediad lleiaf rhwystrol. Mae Grant Gwella Mynediad Llywodraeth Cymru gwerth £103,000 hefyd wedi ariannu gwell mynediad ledled y sir.

Mae nodi rhwystrau i fynediad wedi'u cynnwys fel rhai safonol yn ein holl daflenni llwybrau a hyrwyddir, h.y. sticlau, giatiau, arwyneb y llwybr, graddiannau llwybr ac ati. Rydym yn parhau i weithio tuag at egwyddorion mynediad lleiaf rhwystrol – gatiau yw'r prif opsiwn ar hawliau tramwy cyhoeddus gyda chamfa yn cael ei defnyddio mewn amgylchiadau eithriadol yn unig a lle na ellir perswadio tirfeddianwyr fel arall.

Rydym yn defnyddio arolwg ar-lein pen agored i ddeall anghenion lleol. Defnyddir ymatebion i lywio gwelliannau mynediad lleol Holiadur Hawliau Tramwy Cyhoeddus (office.com). Cynhaliwyd arolwg o'r llwybr arfordirol gan 'Experience Community' i nodi gwaith a allai arwain at hygyrchedd gwell ar hyd rhan o'r llwybr; bydd hyn hefyd yn helpu i lywio gwelliannau mynediad yn y dyfodol.

Bydd cais llwyddiannus am gyllid Cronfa Ffyniant Cyffredin y DU yn helpu i wneud mannau gwyrdd yn fwy hygyrch o gymunedau ac aneddiadau, gan gynnwys prosiect i osod llwybr bwrdd hygyrch yng nghanolfan bywyd gwyllt Cilgerran.

Gweithredu 4.14	Byddwn yn mynd i'r afael â mynediad cyfartal i ardaloedd chwarae i gefnogi cynllun gweithredu Digonolrwydd Chwarae	**Porth Cymorth Cynnar**	Ychydig y tu ôl i'r targed
Canlyniad: Mwy o geisiadau am grant i'r Cyngor ar gyfer gwelliannau i fannau chwarae a gefnogir gan bolisi neu gynlluniau i ddarparu man chwarae hygyrch.			
Nid ydym wedi gallu cynnig cyllid ar gyfer gwelliannau i ardaloedd chwarae eleni. Mae perchnogion ardaloedd chwarae wedi cael eu cyfeirio at ffynonellau cyllid eraill. Mae archwiliad o bob Parc ac ardal Chwarae wedi'i gwblhau a chynhwyswyd hygyrchedd yn yr archwiliad. Mae'r canlyniadau'n cael eu dadansoddi ar hyn o bryd.			
Gweithredu 4.15	Byddwn yn sicrhau bod ein polisi caffael a'n manyleb contract yn cynnwys cydraddoldeb a'r Gymraeg fel gwybodaeth safonol.	**Cyllid a Chaffael**	Cyflawn
Canlyniad: Canran y manylebau contract a gyhoeddwyd gyda gofynion Cydraddoldeb a'r Gymraeg.			
Mae'r holl gontractau sylweddol yn cael eu hysbysebu ar system e-dendro Cymru. Mae gan 100% o'r tendrau hyn gwestiynau Cydraddoldeb a gofynion Iaith Gymraeg wedi'u hymgorffori ynddynt fel rhan o broses safonol. Efallai na fydd y rhai sy'n cyflwyno tendr ac sy'n methu ymateb yn gadarnhaol i'r gofynion yn symud ymlaen i'r cam nesaf. Mae Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar gyfer Cyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi hefyd wedi'i gynnwys yn y tendrau hyn fel safon. Datblygwyd templed manyleb contract safonol sy'n rhoi gofynion Cydraddoldeb a'r Gymraeg ar y rhai sy'n darparu nwyddau neu wasanaethau ar ran y Cyngor.			
Gweithredu 4.16	Byddwn yn parhau i gefnogi clybiau chwaraeon cymunedol i gyflawni'r Wobr Anabledd Insport.	**Porth Cymorth Cynnar**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Mwy o brosiectau gwirfoddol / cymunedol i hyfforddi ac addysgu pobl i fod yn fwy hyderus a datblygu cyfleoedd mwy cynhwysol yn ein cymunedau.			
Ar hyn o bryd mae 26 o Glybiau Chwaraeon Cymunedol ar y gofrestr insport ac mae 70 o wirfoddolwyr cymunedol wedi mynychu cyrsiau i helpu i ddarparu cyfleoedd yn eu clwb. Mae 15 o wirfoddolwyr ifanc ag anableddau dysgu yn darparu cyfleoedd cynhwysol mewn 5 safle yng Ngheredigion yn wythnosol ac mae'r rhaglen Cyfeillion Ymarfer Corff yn cynnig cyfleoedd i oedolion ag anableddau dysgu.			
Gweithredu 4.17	Byddwn yn datblygu gweledigaeth ar gyfer Ceredigion Actif wrth ennill gwobr Insport safon aur.	**Porth Cymorth Cynnar**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl
Canlyniadau: • Parhau â'r daith a'r broses ddysgu i staff, partneriaid a gwasanaethau o statws Rhuban i Aur. od yn wasanaeth cynhwysol a gweledigaethol ar gyfer pob safon.			
Ar hyn o bryd mae Cyngor Sir Ceredigion yn Awdurdod insport lefel Arian. Mae'r lefel yn sicrhau bod yr awdurdod lleol yn cefnogi datblygiad meddwl, cynllunio, datblygu a chyflawni cynhwysol ar draws y gwasanaethau fel ein bod yn darparu ar draws y sbectrwm i bobl anabl a phobl nad ydynt yn anabl ar ba bynnag lefel y maent am gymryd rhan. Mae Chwaraeon Anabledd Cymru yn canolbwyntio llai ar awdurdodau lleol ar hyn o bryd wrth i sefydlu Partneriaethau Chwaraeon Rhanbarthol ddigwydd.			

Amcan 5: Addysg Deg a Chynhwysol			
Gweithredu 5.1	Byddwn yn cefnogi Ysgolion i sicrhau eu bod yn adolygu ac yn diweddaru eu Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol.	**Gwasanaeth Ysgolion**	Cyflawn
Canlyniadau: • Mae'r holl Ysgolion yn adrodd ac yn cadarnhau eu bod wedi cwblhau cynlluniau cydraddoldeb strategol unigol yn ystod tymor yr haf yng nghyfarfodydd y corff llywodraethu. • Mae gan bob ysgol Gynllun Cydraddoldeb Strategol ar waith.			
Mae'r ddau ganlyniad yn cael eu cyflawni.			
Gweithredu 5.2	Byddwn yn cefnogi ysgolion i fynd i'r afael â bwlio ar sail hunaniaeth ac i weithredu Canllawiau a Phecyn Cymorth Gwrth-fwlio arfaethedig Llywodraeth Cymru ar ôl iddo gael ei lansio yng ngwanwyn 2020.	**Gwasanaeth Ysgolion**	Cyflawn
Canlyniadau: • Mae pob ysgol wedi adolygu eu polisi gwrth-fwlio. • Polisi drafft a grëwyd ar gyfer ysgolion o'r canllawiau gwrth-fwlio newydd. • Copi drafft a anfonwyd ar gyfer ymgynghori/cymeradwyo uwch staff addysg cyn cael ei ddosbarthu i ysgolion.			

Rydym wedi trefnu a darparu Dysgu Proffesiynol Amrywiaeth a Gwrth-hiliaeth (DARPL) ar gyfer Llywodraethwyr Ysgol. Mae pob ysgol bellach wedi mabwysiadu'r polisi Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb, rydym yn parhau i gynnig hyfforddiant Addysg Cyd-berthynas a Rhywioldeb i gefnogi amgylchedd o berthnasoedd iach, cydraddoldeb a pharch mewn ysgolion.

Mae Llywodraeth Cymru wrthi'n diweddaru eu canllawiau gwrth-fwlio ar gyfer ysgolion. Bydd hyn yn cael ei raeadru i ysgolion pan fydd y fersiwn ddiweddaraf yn cael ei chyhoeddi.

Gweithredu 5.3	Byddwn yn gwella'r ddarpariaeth a'r canlyniadau i blant ag anghenion dysgu ychwanegol, yn lleihau'r bwlch cyrhaeddiad rhwng plant heb ADY a'r rhai ag ADY.	**Gwasanaeth Ysgolion**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniadau:

- Pob disgybl ag ADY wedi gwneud cynnydd priodol yn unol â'u hanghenion.
- Tystiolaeth gan ddata ar gyflawniad plant ADY ar bob cyfnod allweddol.

Mae disgyblion Anghenion Dysgu Ychwanegol yn gwneud cynnydd cyson. Nid yw bellach yn bosibl mesur cyflawniad ar bob cyfnod allweddol ers cyflwyno'r cwricwlwm newydd; nid oes dull cyson tan CA4 (lefel TGAU). Y ffigurau swyddogol diweddaraf yw 2022-23, mae'r rhain yn cael eu mesur gan y Sgôr Pwyntiau 9 wedi'u Capio newydd. Mae'r cod ADY newydd hefyd wedi ei gwneud yn amhosibl cymharu data â blynyddoedd blaenorol.

Fodd bynnag, mae arolygiadau Estyn o ysgolion cynradd ac uwchradd yn dangos bod disgyblion ADY yn gwneud cynnydd da o'u mannau cychwyn a bod ysgolion yn sicrhau cynnydd yn erbyn targedau personol dysgwyr. Mae'r tîm cymorth ADY canolog ac adnabod anghenion dysgwyr yn gynnar yn allweddol.

Gweithredu 5.4	Byddwn yn gwella'r ddarpariaeth a'r canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal er mwyn lleihau bylchau cyrhaeddiad a nodwyd.	**Gwasanaeth Ysgolion**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniad: Mae pob disgybl sy'n derbyn gofal wedi gwneud cynnydd priodol yn unol â'u hanghenion (a dystiwyd gan ddata ar gyflawniad plant sy'n derbyn gofal ar bob cam allweddol).

Yn ystod y cyfnod hwn roedd 100 o Blant sy'n Derbyn Gofal (56 wedi'u lleoli yng Ngheredigion a 44 wedi'u lleoli allan o'r sir). Mae gan 26 o'r rhai sydd wedi'u lleoli yng Ngheredigion Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY). Cafodd 24 o blant sy'n derbyn gofal eu lleoli yng Ngheredigion gan awdurdodau eraill; Mae gan 7 ohonynt ADY. Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion hyn yn cael eu haddysgu yn ein hysgolion prif ffrwd, ond mewn rhai achosion rydym yn darparu pecyn cwricwlwm amgen i ddiwallu anghenion y disgybl. Ar hyn o bryd mae pob disgybl mewn gofal a nodwyd gydag ADY yn trosglwyddo o'r hen system AAA i'r system ADY newydd.

Rydym wedi cynnig hyfforddiant pwrpasol ar gyfer arweinwyr dynodedig yr ALl a llywodraethwyr ysgol. Roedd yr hyfforddiant yn cynnwys:

- Gwybod sut mae'r system ofal yn gweithredu yng Nghymru
- Deall taith nodweddiadol plentyn sy'n derbyn gofal gan gynnwys yr hyn sy'n digwydd ar oedrannau penodol
- Archwilio effaith Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod a thrawma ar heriau cyfredol a dewisiadau yn y dyfodol

- Nodi anghenion penodol pobl ifanc mewn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal, gan gynnwys sut i feithrin cydnerthedd
- Darparu cefnogaeth briodol i bobl ifanc mewn gofal o ran addysg, gweithgareddau cymdeithasol ac allgyrsiol
- Gwybod beth sydd angen ei ystyried wrth rannu gwybodaeth â gweithwyr cymdeithasol, gofalwyr maeth a rhieni biolegol.
- Rôl a disgwyliadau Cydlynydd Dynodedig i Blant sy'n Derbyn Gofal mewn ysgolion

Ar y cyfan, mae perfformiad Plant sy'n Derbyn Gofal yng Ngheredigion yn dda. Mae tystiolaeth fonitro fewnol yn dangos bod disgyblion yn gwneud cynnydd. Mae data ysgolion uwchradd yn dangos bod presenoldeb ysgol plant sy'n derbyn gofal yn gyson uwch na disgyblion nad ydynt mewn gofal. Bydd data presenoldeb ysgolion cynradd ar gael ym mis Medi 2024.

Gweithredu 5.5	Byddwn yn cefnogi dysgwyr lleiafrifoedd ethnig i gael mynediad i'r cwricwlwm i sicrhau eu bod yn cyflawni eu potensial llawn ac yn gwella eu cyrhaeddiad.	**Gwasanaeth Ysgolion**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniadau:

- Darparu cefnogaeth peripatetig parhaus a/neu ymyrraeth ar gyfer ysgolion a dargedwyd a gweithredu wedi ei gydlynu rhwng rhanddeiliaid o fewn yr Awdurdod Lleol.
- 5% o ddisgyblion wedi symud i fyny lefel o ran cynnydd Saesneg fel Iaith Ychwanegol (SIY), gydag 1% yn gwneud 2 lefel neu fwy o gynnydd.
- 64% o ddisgyblion ar god C-E, ac o'r rhain mae 61% yn gymwys (D) neu'n rhugl (E).

Mae ein data PLASC ar gyfer 2023-24 yn dangos 577 o ddysgwyr ar y gofrestr Saesneg fel Iaith Ychwanegol (SIY). Mae buddsoddiad yn y tîm SIY eleni yn golygu ein bod wedi gallu parhau gyda chefnogaeth peripatetig a/neu ymyriadau ar gyfer ysgolion penodol sydd â newydd-ddyfodiaid SIY. Dyma'r dysgwyr sydd yng Nghyfnod A, B neu Gynnar C o Fodel 5 Cam Caffael Iaith SIY. Mae'r holl ddysgwyr sy'n derbyn cefnogaeth gan y tîm yn gwneud cynnydd yn eu sgiliau iaith.

Mae 30.8% (o'i gymharu â 19.7% yn 2022-23) o ddysgwyr SIY wedi gwneud un lefel o gynnydd, ac mae 10.8% wedi codi 2 lefel neu fwy. Mae 71% o ddysgwyr SIY ar god C-E. O'r rhain, mae 51% yn Gymwysedig (D) neu'n Rhugl (E).

Mae 49 o ddysgwyr SIY yn derbyn addysg Ôl-16 yn ein hysgolion sy'n parhau i ddangos canlyniad llwyddiannus iawn, ac yn profi bod ganddynt y sgiliau i allu cael mynediad at y cwricwlwm ar lefel uwch.

Gweithredu 5.6	Byddwn yn datblygu ymyraethau wedi'u targedu ar gyfer plant sy'n derbyn prydau ysgol am ddim.	**Gwasanaeth Ysgolion**	Cyflawn

Canlyniadau:

- Darperir hyfforddiant wedi'i dargedu ar gyfer ymyriadau e.e. Rhifedd, Iaith, ADY, Sgiliau Meddwl.
- Mae hyfforddiant yn cefnogi defnydd effeithiol o data Hafan a Phrydau Ysgol am Ddim o fewn Asesiad Proffil.
- Mae cynadleddau yn hyrwyddo dealltwriaeth ac ymyrraeth ar fwlio, llais y plentyn, iechyd a lles.

Rydym yn darparu cefnogaeth barhaus i ysgolion ar ddefnyddio ymarfer sy'n seiliedig ar ymchwil wrth ystyried defnydd effeithiol o'r Grant Datblygu Disgyblion. Rydym hefyd yn darparu hyfforddiant llythrennedd emosiynol parhaus i Gynorthwywyr Cymorth Llythrennedd Emosiynol ar draws yr awdurdod lleol. Trefnwyd Cynhadledd Amddifadedd i helpu i gefnogi dull ysgol gyfan o ymyriadau i ddisgyblion ar brydau ysgol am ddim a defnydd y Rheolwyr Ysgolion Cymunedol Ffocws a Swyddogion Ymgysylltu â Theuluoedd.

Gweithredu 5.7	Byddwn yn gwella adeiladau ysgolion yn ôl yr angen ar y cyd â chynlluniau hygyrchedd ysgolion unigol.	**Gwasanaeth Ysgolion**	Cyflawn

Canlyniadau:

- Bydd ceisiadau am gyfalaf yn cael eu derbyn o dderbyn cynlluniau hygyrchedd ysgolion sy'n amlygu'r gwaith sydd ei angen.
- Nifer yr addasiadau i'r ysgol a'r nifer a gwblhawyd.

Mae un cais am waith cyfalaf i'w wneud a gwaith ar y gweill a bydd yn cael ei gwblhau erbyn tymor yr haf.

Gweithredu 5.8	Byddwn yn gweithredu ein Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg.	**Gwasanaeth Ysgolion**	Cyflawn

Canlyniadau:

- Mae'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg ar waith ac mae'n parhau tan 2022 hyd nes y cyhoeddir WiESP 2022-2032.
- Cynllun wedi ei weithredu a'r canlyniadau wedi eu monitro.

Ym mis Chwefror a Mawrth 2024 cymeradwyodd Cabinet Ceredigion y broses i newid iaith addysgu'r Cyfnod Sylfaen mewn 5 ysgol (Ysgol Gynradd Cei Newydd, Ysgol Gynradd Llwyn yr Eos, Ysgol Gynradd Plascrug ac Ysgol Gatholig Padarn Sant ac Ysgol Gynradd Comins Coch).

Mae Cynlluniau Gweithredu ar gyfer Ysgolion Cynradd ac Uwchradd wedi cael eu creu a'u monitro'n agos. Mae mwy o ysgolion wedi symud ymlaen ar fframwaith y Siarter Iaith ac wedi cyrraedd y cam nesaf.

Gweithredu 5.9	NEET (nid mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant) – byddwn yn cynyddu'r cyfleoedd a'r darpariaethau ar gyfer pobl ifanc agored i niwed sy'n cael eu cefnogi gan gwricwlwm amgen. Byddwn yn sicrhau bod Budd-daliadau Cymunedol yn cael eu cymhwyso fel gofyniad craidd i holl gontractau caffael perthnasol y Cyngor a bod y % o gyfleoedd Addysg, Cyflogaeth a Hyfforddiant a grëwyd yn cynyddu ar y flwyddyn flaenorol.	**Dysgu Gydol Oes**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniadau:

- Nifer y cyrsiau newydd sydd wedi'u hychwanegu at ddarpariaeth y cwricwlwm amgen ers mis Medi 2019.
- Mae cynnydd da yn cael ei wneud, mae gan bob contract caffael CCC priodol fuddion cymunedol fel gofyniad craidd.
- Caiff cynnydd ei fesur trwy ddata NEET blynyddol.

Mae gennym ystod o broses i nodi ac ystyried anghenion cymorth pobl ifanc sy'n NEET neu sydd mewn perygl o ddod yn NEET.

Caiff opsiynau cymorth cynnar eu hystyried yn ein cyfarfodydd peilot 'Tîm o Amgylch y Disgybl, y Rhiant a'r Ysgol'. Cafodd anghenion 290 o ddisgyblion ym mlynyddoedd 7-11 eu hystyried yn nhymor yr Haf, 312 o ddisgyblion yn nhymor y Gaeaf a 252 o ddisgyblion yn nhymor yr Hydref. Mae gwasanaethau cymorth yn cyfarfod bob mis i drafod cefnogaeth a'r camau nesaf ar gyfer 20-40 o bobl ifanc nad ydynt yn barod nac ar gael i chwilio am gyflogaeth, addysg neu hyfforddiant. Mae'r broses hon wedi helpu i nodi 149 o bobl ifanc ym mlwyddyn 11 yr ystyrir eu bod mewn perygl o fod yn NEET.

Rydym yn cyflwyno'r Cwricwlwm Amgen o ddau safle: Hyfforddiant Ceredigion Training a hen ysgol gynradd Cwrtnewydd. Mae cyllid Ffyniant Gyffredin y DU wedi cael ei ddefnyddio i godi gweithdy newydd o'r radd flaenaf i ddarparu Mecaneg Moduron, Gwaith Coed, Adeiladu a Pheirianneg yng Nghwrtnewydd. Rydym hefyd wedi troi un o'r ystafelloedd dosbarth yn salon trin gwallt. Fe wnaethon ni gofrestru 106 o ddysgwyr y llynedd a chyflawnodd 71 o ddysgwyr achrediad ar gyrsiau galwedigaethol.

Mae cymalau budd cymunedol yn cynnwys targedau penodol, yn seiliedig ar werth y contract. Mae'r targedau'n cynnwys lleoliadau profiad gwaith i'r rhai nad ydynt mewn addysg, swyddi newydd a grëwyd a chefnogaeth gan gontractwyr mewn digwyddiadau gyrfaoedd. Mae enghraifft o hyn yn Ysgol Gynradd Aberteifi lle darparwyd 2 swydd Hyfforddeiaeth am 4 wythnos a chrëwyd 3 swydd newydd.

Gweithredu 5.10	Byddwn yn cefnogi pobl hŷn a phobl anabl i fanteisio ar dechnolegau digidol, ac i gydnabod manteision bod ar-lein.	**Dysgu Gydol Oes**	Yn mynd rhagddo yn ôl y disgwyl

Canlyniadau:

- Cynnydd yn nifer y cofrestriadau Dysgu Bro dros 50.
- Cynnydd yn nifer o bobl dros 50 oed sydd yn cofrestru ar ddosbarthiadau llythrennedd digidol.
- Cynnydd yn nifer o bobl dros 50 oed gydag anabledd neu anghenion dysgu ychwanegol (ADY) sydd yn cofrestru ar ddosbarthiadau llythrennedd digidol.

Cynnydd yn 2023-24:

- 57 yn fwy o gofrestriadau Dysgu Bro dros 50 oed yn 2023-24 o'i gymharu â 2022-23
- 50 yn fwy o ddysgwyr dros 50 oed ar ddosbarthiadau llythrennedd digidol
- 19 yn fwy o ddysgwyr dros 50 oed gydag anabledd neu anghenion dysgu ychwanegol (ADY).ar ddosbarthiadau llythrennedd digidol

Mae cynlluniau ar waith ar gyfer cynnig mwy o gyrsiau sgiliau digidol mewn ystod ehangach o leoliadau cymunedol ar gyfer 2024-25. Rydym yn parhau i fenthyg gliniaduron yn ôl yr angen.

Gweithredu 5.11	Byddwn yn cynnig cyrsiau 'Chwarae Gyda'n Gilydd' (Hyfforddiant Ymwybyddiaeth Anabledd), cyrsiau i ddisgyblion ysgol godi ymwybyddiaeth o namau a sut i gynnwys ffrindiau mewn gweithgareddau corfforol cynhwysol.	**Porth Cymorth Cynnar**	Cyflawn

Canlyniad: Mewn partneriaeth â Phobl Ifanc Egnïol a Chwaraeon Cymru byddwn yn hyfforddi disgyblion ysgol a gwirfoddolwyr i ddysgu sut i addasu / cynnwys eraill mewn chwaraeon a gweithgarwch corfforol.
Mae pob gwirfoddolwr ifanc ar y rhaglen Llysgenhadon Ifanc yn derbyn hyfforddiant ffurfiol. Un uned sydd wedi'i chynnwys yn yr hyfforddiant arweinyddiaeth yw'r mini-Modiwl Hyfforddiant Cynhwysiant Anabledd. Mae'r hyfforddiant yn cynnwys sut i baratoi sesiwn wedi'i haddasu, sut i wahaniaethu'n effeithiol, ffyrdd effeithiol o gyfathrebu â chyfranogwyr ag anableddau, dosbarthiad anableddau a defnydd cywir o derminoleg. Ar hyn o bryd mae gennym y rhifau canlynol, y mae pob un ohonynt wedi derbyn Hyfforddiant Cynhwysiant Anabledd mini. • 124 o Lysgenhadon Ifanc Efydd • 23 o Lysgenhadon Ifanc Arian • 13 o Lysganhadon Chwarae i Bawb

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad i'r: **Cabinet**

Dyddiad y Cyfarfod: **1 Hydref 2024**

Teitl: **Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2023-24**

Pwrpas yr adroddiad: **Rhoi adborth yn dilyn cyfarfod y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar 12 Medi 2024**

Cefndir:
Cyflwynodd y Rheolwr Cydraddoldeb a Chynhwysiant, a'r Cynghorydd Catrin M S Davies, Aelod Cabinet, Adroddiad Monitro Strategol y Cynllun Cydraddoldeb 2023-24 i'r Pwyllgor yn ei gyfarfod ar 12 Medi 2024.

Y prif bwyntiau a godwyd yn ystod y drafodaeth oedd:

- Yn dilyn ymholiad ynghylch cyswllt i drafod ymylon isel ar gefnffordd, dywedodd yr Aelod Cabinet y byddai'n codi'r mater wrth gyfarfod â Swyddogion o'r asiantaeth cefnffyrdd ac yn hysbysu'r Aelod yn unol â hynny,
- Gofynnodd Cynghorydd a yw'r hyfforddiant sydd ar gael i'r Aelodau yn ddigonol. Cynigiodd y Cynghorydd y dylid darparu hyfforddiant pellach ar Gydraddoldeb a Thuedd Ddiarwybod i Gynghorwyr a Staff.

Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:
CYTUNWYD i argymell bod y Cabinet:

1. Derbyn a chymeradwyo Adroddiad Monitro Cynllun Cydraddoldeb Strategol y Cyngor 2023-24, ac i argymell:
2. Y dylid darparu hyfforddiant pellach ar Gydraddoldeb a Thuedd Ddiarwybod i Gynghorwyr a Staff.

Y Cynghorydd Wyn Evans
Cadeirydd y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu